

Osnovni pokazatelji analize financijskih izvještaja

Majetić, Matea

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Tourism and Rural Development in Pozega / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet turizma i ruralnog razvoja u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:277:098435>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[FTRR Repository - Repository of Faculty Tourism and Rural Development Pozega](#)

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI**

MATEA MAJETIĆ, 0253051433

**OSNOVNI POKAZATELJI ANALIZE FINANCIJSKIH
IZVJEŠTAJA**

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2024. godine

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI
PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ RAČUNOVODSTVO**

**OSNOVNI POKAZATELJI ANALIZE FINANCIJSKIH
IZVJEŠTAJA**

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA FINANCIJE ZA PODUZETNIKE

MENTOR: Doc.dr.sc. Katarina Potnik Galić

STUDENT: Matea Majetić

JMBAG: 0253051433

Požega, 2024. godine

SAŽETAK

U ovom radu detaljno je analizirano financijsko stanje tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar za period od 2020. do 2022. godine, kroz analizu bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom toku te financijskih pokazatelja. Financijska analiza pružila je uvid u ključne aspekte poslovanja, uključujući likvidnost, profitabilnost, stabilnost i učinkovitost. Iako su rezultati pokazali stabilan rast imovine i prihoda te jačanje financijske pozicije kroz povećanje kapitala i rezervi, analiza izvještaja o novčanom toku otkrila je izazove poput smanjenja profitabilnosti i novčanih tokova iz poslovanja. Fluktuacije u ostalim stavkama radnog kapitala dodatno su otežale stabilnost poslovanja. Unatoč pozitivnim trendovima u nekim financijskim pokazateljima, poput stabilnosti kapitala i rezervi te učinkovitosti poslovanja, smanjenje rentabilnosti u 2022. godini izaziva zabrinutost.

Ključne riječi: Komunalac d.o.o. Bjelovar, bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, financijski pokazatelji

ABSTRACT

This thesis provides a detailed analysis of the financial condition of the company Komunalac d.o.o. Bjelovar for the period from 2020 to 2022, through the examination of the balance sheet, profit and loss account, cash flow statement, and financial indicators. The financial analysis offered insight into key aspects of business operations, including liquidity, profitability, stability, and efficiency. Although the results showed a stable growth of assets and income and a strengthening of the financial position through an increase in capital and reserves, the analysis of the cash flow statement revealed challenges such as a decrease in profitability and operating cash flows. Fluctuations in other working capital items further complicated business stability. Despite positive trends in some financial indicators, such as capital and reserve stability and operational efficiency, the decrease in profitability in 2022 raises concerns.

Keywords: Komunalac d.o.o. Bjelovar, balance sheet, profit and loss account, cash flow statement, financial indicators.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI TVRTKE KOMUNALAC d.o.o. BJELOVAR ZA 2021. I 2022. GODINU	2
2.1. Analiza bilance	2
2.1.1. Horizontalna analiza bilance	3
2.1.2. Vertikalna analiza bilance	11
2.2. Analiza računa dobiti i gubitka.....	19
2.2.1. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka	19
2.2.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka	23
2.3. Analiza izvještaja o novčanom toku	26
3. ANALIZA TEMELJEM FINANCIJSKIH POKAZATELJA	30
3.1. Pokazatelji likvidnosti i financijske stabilnosti tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar...	30
3.2. Pokazatelji zaduženosti.....	31
3.3. Pokazatelji aktivnosti tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar	32
3.4. Pokazatelji uspješnosti poslovanja tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar.....	33
3.5. Pokazatelji po zaposlenom u tvrtki Komunalac d.o.o. Bjelovar.....	35
4. PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE POSLOVANJE	36
ZAKLJUČAK	38
LITERATURA.....	39
POPIS ILUSTRACIJA.....	Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.

1. UVOD

U ovom završnom radu detaljno će se analizirati financijsko stanje tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar za godine 2020., 2021. i 2022. Financijska analiza predstavlja ključan alat u procjeni poslovanja poduzeća i donošenju informiranih poslovnih odluka. Svrha ovog rada je pružiti sveobuhvatan uvid u financijsko stanje i performanse tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar te dati doprinos razumijevanju njezinog poslovanja i mogućih smjerova za budući razvoj.

Cilj ovog istraživanja je analizirati ključne financijske pokazatelje tvrtke kako bi se steklo dublje razumijevanje o financijskom zdravlju i performansama tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar. Na temelju financijskih izvještaja za navedene godine, uključujući izvještaje o novčanom toku, računu dobiti i gubitka te bilanci, pružit će se analiza koja će omogućiti identifikaciju snaga, slabosti, prilika i prijetnji koje mogu utjecati na poslovanje tvrtke.

U nastavku rada bit će prikazane tablice s izračunima relevantnih financijskih pokazatelja, uz detaljno objašnjenje svake tablice. Također, bit će ponuđene preporuke za potencijalna poboljšanja poslovanja tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar, temeljena na rezultatima financijske analize. Kroz ovaj rad, nastojat će se pružiti sveobuhvatan uvid u financijsko stanje i performanse tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar te dati doprinos razumijevanju njezinog poslovanja i mogućih smjerova za budući razvoj.

2. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI TVRTKE KOMUNALAC d.o.o. BJELOVAR ZA 2021. I 2022. GODINU

Komunalac d.o.o. Bjelovar, osnovan 1977. godine na Trgovačkom sudu u Bjelovaru, predstavlja ključnu instituciju u području komunalnih djelatnosti. Registriran za djelatnost skupljanja neopasnog otpada (38.11), tvrtka je u državnom vlasništvu s sjedištem u ulici Ferde Livadića 14 A, smještenom u samom srcu grada Bjelovara. Tvrtka uspješno upravlja širokim spektrom usluga uključujući održavanje gradske čistoće, odlaganje komunalnog otpada, te gospodarenje otpadom. Jedan od ključnih fokusa tvrtke je pružanje visokokvalitetnih usluga čišćenja javnih površina Bjelovara. Osim redovitog pranja i čišćenja trgova, pješačkih zona i prometnih površina, Komunalac d.o.o. obavlja i odvoz komunalnog otpada te upravlja Odlagalištem otpada "Doline", prvom takve vrste u RH izgrađenom u skladu sa svim relevantnim zakonskim propisima. Tvrtka također upravlja Gradskom tržnicom i štandovima u Bjelovaru te obavlja poslove naplate parkiranja sukladno Odluci o parkiralištima u Gradu Bjelovaru. Nadalje, Komunalac d.o.o. obavlja poslove upravljanja 34 groblja u vlasništvu Grada Bjelovara. To uključuje održavanje groblja, prodaju grobnih mjesta i pogrebne opreme, izgradnju grobnica, organizaciju sahrana te sve ostale aspekte povezane s dostojanstvenim oproštajem. Kroz godine kontinuiranog rada i predanosti, Komunalac d.o.o. Bjelovar je postao ključna karika u osiguravanju kvalitetnog životnog standarda građana Bjelovara, istovremeno prateći najviše standarde u zaštiti okoliša i održivom gospodarenju resursima. U nastavku slijedi analiza financijskih izvještaja tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar za 2021. i 2022. godinu kako bi se dublje razumjelo financijsko stanje i poslovne performanse tvrtke tijekom tog razdoblja. Pregledat će se bilanca, račun dobiti i gubitka te izvještaj o novčanom toku kako bi se identificirali ključni financijski pokazatelji kao što su likvidnost, profitabilnost, stabilnost i učinkovitost poslovanja. Osim toga, analizirat će se promjene u financijskim izvještajima između 2021. i 2022. godine kako bi se istaknule eventualne trendove ili značajne varijacije u poslovanju tvrtke.

2.1. Analiza bilance

Bilanca predstavlja financijski izvještaj koji prikazuje financijski položaj tvrtke u određenom trenutku, prikazujući njezinu imovinu, obveze i kapital. Ona prikazuje imovinu na dva načina: prvo prema njenom pojavnom obliku, a drugo prema njenom porijeklu, odnosno

vlasničkoj pripadnosti (Žager i Žager, 2000: 34). U ovom poglavlju detaljno će se analizirati bilanca tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar za godine 2020., 2021. i 2022.

2.1.1. Horizontalna analiza bilance

Horizontalna analiza uspoređuje stavke financijskih izvještaja iz različitih razdoblja kako bi se vidjelo kako se ti elementi mijenjaju tijekom vremena (Bolfek, Stanić i Knežević, 2012). Za analizu se koristi formula: trenutna godina - prethodna godina / prethodna godina.

Tablica 1. Bilanca tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar za 2021. i 2022. godinu

Naziv pozicije	AOP oznaka	2020. godina	2021. godina	2022. godina	2021/2020	2022/2020
1	2		3	4	5	
AKTIVA						
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	001					
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	31.619.407	31.917.984	36.874.792	0,94	16.59
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 0096)	003	347.875	357.835	443.741	2.87	27.61
1. Izdaci za razvoj	004	250	63.225	49.175	24.890	19.670
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	343.875	254.410	203.268	25.98	-40.89
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007	3.750			/	/
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008		40.200	191.298	/	/
6. Ostala nematerijalna imovina	009					
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 – 019)	010	31.218.310	31.507.627	36.378.649	0,93	16.51
1. Zemljište	011	464.803	464.803	464.803	/	/
2. Građevinski objekti	012	14.879.255	14.749.307	14.157.335	-0.87	-4.85
3. Postrojenja i oprema	013	2.341.831	1.885.711	1.555.994	-19.44	-33.57
4. Alati, pogonski inventar	014	3.535.475	4.755.616	5.343.209	34.54	51.08
5. Biološka imovina	015					
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016			54.000	/	/
7. Materijalna imovina u pripremi	017	3.692.342	3.548.607	8.910.955	-3.88	141.27
8. Ostala materijalna imovina	018	49.383	78.470	64.226	58.93	29.99
9. Ulaganje u nekretnine	019	6.255.221	6.025.113	5.828.127	-3.68	-6.83
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020	53.222	52.522	52.402	-1.31	-1.54
1. Dani zajmovi, depoziti i slično	028	1.019	319	199	-68.73	-80.47
2. Ostala dugotrajna financijska imovina	030	52.203	52.203	52.203	/	/
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	0	0	0	/	/
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	11.601.921	12.897.247	11.223.716	11.16	-3.27
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	610.364	781.593	776.861	28,07	27.24
1. Sirovine i materijal	039	291.571	434.499	335.318	48.99	15.01
2. Proizvodnja u tijeku	040					
3. Gotovi proizvodi	041	68.931	103.121	195.410	49.36	183.92
4. Trgovačka roba	042	204.242	196.144	176.962	-3.96	-13.38
5. Predujmovi i zalihe	043	45.620	47.829	69.171	4.84	51.54

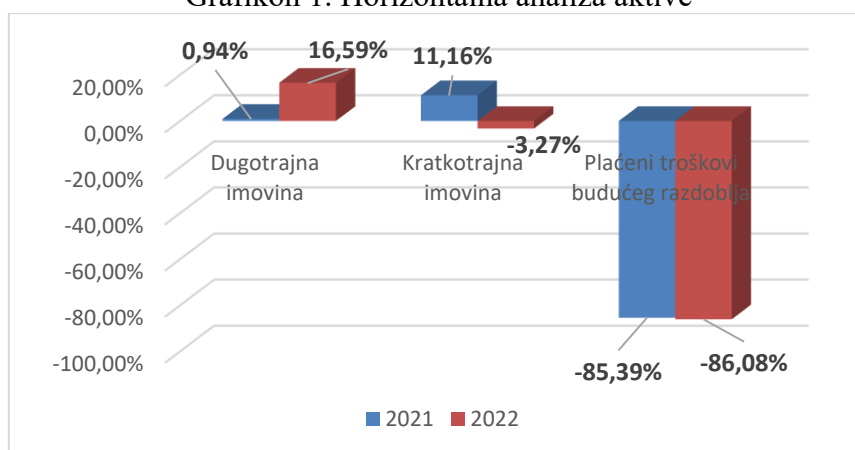
7. Biološka imovina	045					
II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	5.761.649	5.910.586	6.252.168	2.58	8.49
3. Potraživanja od kupaca	049	5.534.879	5.487.469	5.713.973	- 0.86	3.24
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	050	10.953	10.871	25.037	-0.75	128.56
5. Potraživanja od države i drugih institucija	051	122.693	320.745	511.762	160.46	317.20
6. Ostala potraživanja	052	93.124	91.501	1.396	-1,74	-98,47
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	17.300	20.660	32.605	19.42	88.00
9. Ostala financijska imovina	062	17.300	20.660	32.605	19.42	88.00
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	063	5.212.608	6.184.408	4.162.082	18.64	-20.15
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	274.997	40.209	38.337	-85.39	-86.08
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001 + 002 + 037 + 064)	065	43.496.325	44.855.440	48.136.845	3.12	10.65
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066	5.831.289	7.049.408	9.058.614	20.88	55.48
					PASIVA	
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+083+086+089)	067	30.835.302	32.942.726	34.377.134	6.82	11.48
I. TEMELJNT (UPISANI) KAPTAL	068	28.818.600	28.818.600	28.818.600	/	/
II. KAPITALNE REZERVE	069	5.740.671	6.854.618	7.869.216	19.42	37.05
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	0	0	0	/	/
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI I OSTALO (AOP 078 do 082)	077	0	0	0	/	/
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBTTAK (AOP 084-085)	083	-3.831.918	-3.723.970	-2.730.492	2.82	28.72
2. Preneseni gubitak	085	3.831.918	3.723.970	2.730.492	2,82	28,72
VII. DOBIT ILI GUBTTAK POSLOVNE GODINE (AOP 087-088)	086	107.949	993.478	419.810	820.52	289.77
1. Dobit poslovne godine	087	107.949	993.478	419.810	820.52	289.77
B) REZERVIRANJA (AOP 091 do 096)	090	0	0	0	/	/
C) DUGOROČNE OBVEZE(AOP 098 do 108)	097	2.791.062	1.805.561	790.885	-35.31	-71.69
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	103	2.780.519	1.795.472	780.874	-35.38	-71.95
10. Ostale dugoročne obveze	107	10.543	10.089	10.011	-4.28	-5.09
D) KRATKOROCNE OBVEZE (AOP 110 do 123)	109	6.670.807	7.124.997	8.080.994	6.80	21.08
1. Obveze prema poduzeticima unutar grupe	110	1.206.193	1.206.193	1.206.193	/	/
7. Obveze za predujmove	116	503.454	499.802	580.158	-0.72	15.28
8. Obveze prema dobavljačima	117	3.231.321	3.162.619	4.478.312	-2.12	38.59
9. Obveze po vrijednosnim papirima	118					
10. Obveze prema zaposlenicima	119	764.995	850.243	875.285	11.14	14.41
11. Obveze za poteze, doprinose i slična davanja	120	607.032	1.001.300	361.949	65.14	-40.38
14. Ostale kratkoročne obveze	123	357.812	404.840	579.097	13.13	61.88
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	124	3.199.154	2.982.156	4.887.832	-6.78	52.77
F) UKUPNO - PASIVA (AOP 067+090+097+109+124)	125	43.496.325	44.855.440	48.136.845	3.11	10.68
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	126	5.831.289	7.049.408	9.058.614	20.85	55.28

Izvor: Prilagođeno prema: <https://komunalac-bj.hr/>

Horizontalna analiza bilance Komunalca d.o.o. Bjelovar pruža uvid u promjene u strukturi imovine tvrtke tijekom razdoblja koje obuhvaća analiza. U usporedbi s baznom godinom, koja je obično prva godina u analizi, analizira se rast ili pad stavki bilance u sljedećim godinama. Primjećuje se stabilan rast dugotrajne imovine tijekom analiziranog razdoblja. Posebno je izražen porast % u 2022. godini. Ovo ukazuje na kontinuirano ulaganje u proizvodne kapacitete i infrastrukturu tvrtke kako bi se podržao rast poslovanja. Iako je izražen pad od 1,54 % zabilježen u 2022. godini, dugoročna financijska imovina zadržala se na relativno stabilnoj razini tijekom razdoblja analize. Ovaj pad može biti posljedica promjena u strategiji upravljanja financijama tvrtke ili promjena u investicijskim aktivnostima. Primjerice, tvrtka može odlučiti diversificirati svoj portfelj investicija radi smanjenja rizika. Kratkotrajna imovina porasla je u 2021. godini za 11,16 %, ali je zabilježen pad od -3,27 % u 2022. godini. Ovaj pad može biti rezultat promjena u upravljanju likvidnošću, troškovima ili politici upravljanja zalihama. Zalihe su zabilježile značajan rast u 2021. i 2022. godini, što može ukazivati na povećane investicije u skladišne kapacitete ili promjene u politici upravljanja zalihama. Primjerice, tvrtka može odlučiti povećati sigurnosne zalihe radi smanjenja rizika od nestašica ili diversificirati svoje proizvodne linije radi prilagodbe promjenama potražnje na tržištu. Potraživanja su kontinuirano rasla tijekom razdoblja, što može ukazivati na rast prodaje i širenje poslovanja. Međutim, istovremeno može ukazivati na potencijalne izazove u naplati potraživanja. Kratkotrajna financijska imovina bilježi značajan rast u 2022. godini od 88,43 %, što može sugerirati promjene u politici upravljanja likvidnošću ili povećanu raspoloživost sredstava za investicije ili kratkoročno financiranje. Iako je novac u banci i blagajni porastao u 2021. godini, zabilježen je značajan pad od -20,15 % u 2022. godini. Ovaj pad može ukazivati na promjene u strategiji upravljanja likvidnošću ili na promjene u politici upravljanja novčanim sredstvima. Primjerice, tvrtka može odlučiti ulagati sredstva u kratkoročne investicije radi ostvarivanja veće prinose ili radi smanjenja troškova zaduživanja. Stavka plaćenih troškova budućeg razdoblja i obračunati prihodi bilježi značajan pad u 2021. i 2022. godini, što može biti posljedica promjena u politici knjiženja troškova ili prihoda, promjena u zakonodavstvu ili promjena u poslovnom modelu tvrtke. Ukupna aktiva bilježi stabilan rast tijekom analiziranog razdoblja, s najizraženijim porastom od 10,65 % u 2022. godini. Ovo može ukazivati na općenito zdravo financijsko stanje tvrtke i kontinuirani rast poslovanja. Izvan bilančni zapisi bilježe značajan rast tijekom analiziranog razdoblja, što može biti rezultat promjena u politici knjiženja ili povećane transparentnosti u financijskom izvještavanju tvrtke. Horizontalna analiza pasive pruža dublji uvid u promjene u strukturi financijskih obveza i kapitala tvrtke tijekom razdoblja, koristeći 2020. godinu kao referentnu točku. Tijekom analiziranog razdoblja, bilježimo stabilan rast

kapitala i rezervi, što ukazuje na kontinuirano jačanje financijske pozicije tvrtke. Temeljni kapital ostaje nepromijenjen, sugerirajući stabilnost u strukturi vlasništva. Kapitalne rezerve značajno rastu, što može signalizirati akumulaciju dobiti ili dodatna ulaganja u tvrtku. Nema promjene u rezervama iz dobiti, što može biti rezultat odluke o neisplati dijela dobiti ili reinvestiranja u poslovanje. Preneseni gubitak bilježi smanjenje tijekom analiziranog razdoblja, što ukazuje na poboljšanje financijskih performansi tvrtke. Dugoročne obveze značajno padaju, sugerirajući smanjenje dugoročnog financijskog zaduženja ili refinanciranje postojećih obveza. S druge strane, kratkoročne obveze bilježe kontinuirani rast, što može ukazivati na povećane operativne troškove ili potrebu za kratkoročnim financiranjem. Promjene u ostalim stavkama obveza mogu biti rezultat promjena u poslovnoj strategiji ili vanjskim ekonomskim utjecajima. Ukupna pasiva bilježi stabilan rast, što može ukazivati na rastuću financijsku aktivnost i stabilnost tvrtke. Značajan rast izvan bilančnih zapisa sugerira povećanu financijsku transparentnost ili dodatne financijske obveze koje nisu izravno vidljive u financijskim izvještajima.

Grafikon 1. Horizontalna analiza aktive

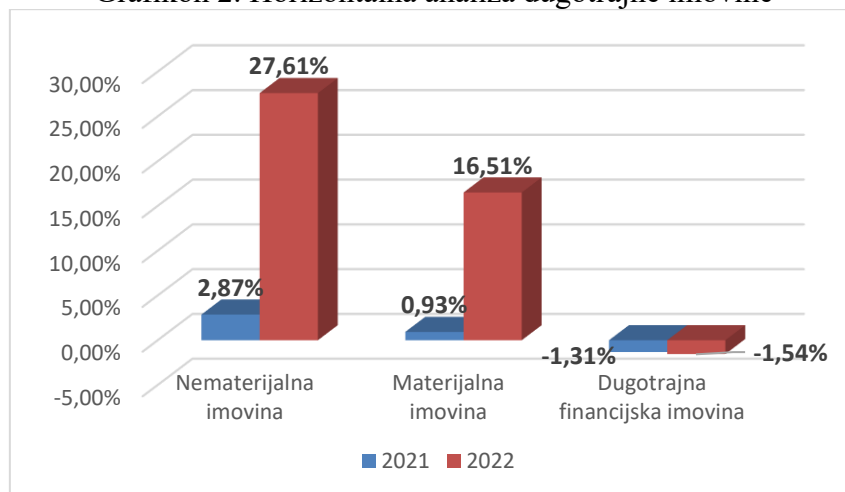

Izvor: Autor

Blagi porast od 0,94 % u 2021. u odnosu na 2020. ukazuje na minimalne investicije ili povećanje vrijednosti dugotrajne imovine, što znači da tvrtka nije značajno ulagala u novu imovinu te godine. Značajan porast od 16,59 % u 2022. u odnosu na 2020. pokazuje veće

investicije u dugotrajnu imovinu, poput nove opreme ili nekretnina, što može poboljšati operativne kapacitete i dugoročne izglede. Povećanje kratkotrajne imovine od 11,16 % u 2021. u odnosu na 2020. sugerira poboljšanu likvidnost i veće zalihe, potraživanja ili gotovinu, što je pozitivan znak za pokrivanje kratkoročnih obveza. Smanjenje kratkotrajne imovine od 3,27 % u 2022. može ukazivati na smanjenje zaliha, naplaćenih potraživanja ili gotovine, što može značiti bolju optimizaciju radnog kapitala ili izazove u likvidnosti. Značajno smanjenje plaćenih troškova budućeg razdoblja (-85,39 % u 2021. i -86,08 % u 2022. u odnosu na 2020.) pokazuje drastično smanjenje unaprijed plaćenih troškova, što ukazuje na optimizaciju troškova i bolju kontrolu plaćanja. Ovo smanjenje znači da tvrtka efikasnije upravlja gotovinom, smanjujući iznos sredstava vezanih unaprijed.

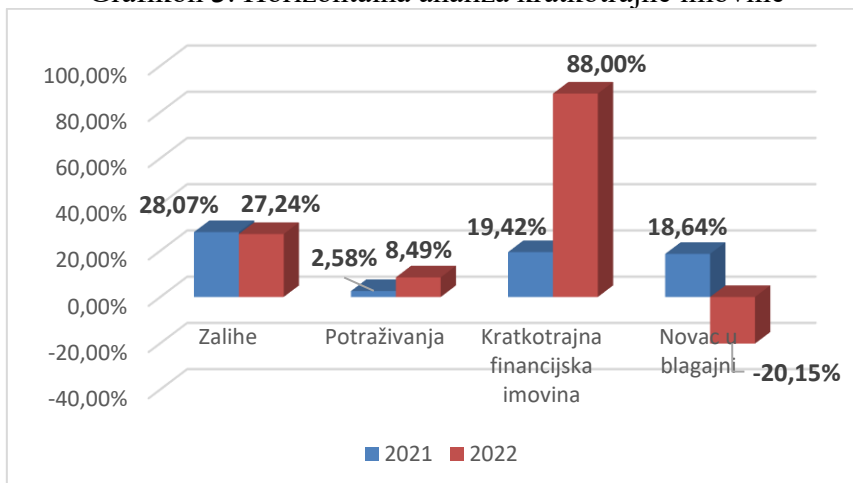
Grafikon 2. Horizontalna analiza dugotrajne imovine

Izvor: Autor

Porast nematerijalne imovine od 2,87 % u 2021. u odnosu na 2020. ukazuje na blago povećanje vrijednosti nematerijalne imovine, poput patenata, licenci i softverskih aplikacija. Značajan porast od 27,61 % u 2022. pokazuje veća ulaganja u nematerijalnu imovinu, što može poboljšati operativne kapacitete i konkurentnost tvrtke. Blagi porast materijalne imovine od 0,93 % u 2021. sugerira minimalne investicije u nekretnine, strojeve i opremu. Značajan porast od 16,51 % u 2022. pokazuje veća ulaganja u materijalnu imovinu, što može podržati rast poslovanja. Smanjenje dugotrajne financijske imovine od 1,31 % u 2021. ukazuje na blagi pad vrijednosti ove imovine, što može biti rezultat prodaje dugoročnih ulaganja ili smanjenja vrijednosti investicija. Daljnje smanjenje od 1,54 % u 2022. potvrđuje ovaj trend, sugerirajući preusmjeravanje sredstava u druge oblasti.

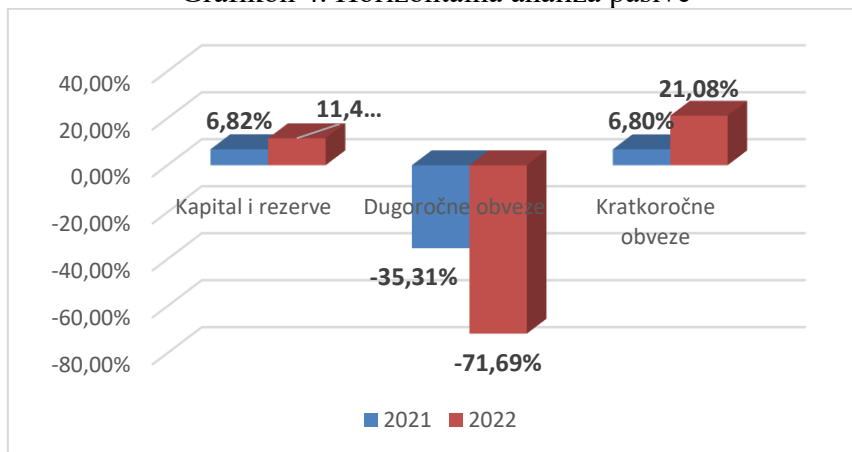
Grafikon 3. Horizontalna analiza kratkotrajne imovine

Izvor: Autor

Značajan porast zaliha od 28,07 % u 2021. u odnosu na 2020. ukazuje na povećanje zaliha proizvoda ili sirovina. Ovo može biti rezultat povećane proizvodnje, pripreme za veću potražnju ili poteškoća s prodajom zaliha. Slično, porast od 27,24 % u 2022. godini potvrđuje da su zalihe ostale visoke, što može sugerirati kontinuirani rast proizvodnje ili poteškoće s prodajom zaliha, što može vezati kapital u obliku zaliha i utjecati na likvidnost tvrtke. Blagi porast potraživanja od 2,58 % u 2021. godini u odnosu na 2020. ukazuje na stabilnu prodaju na kredit ili produljenje rokova plaćanja kupcima. Ovaj porast nije značajan, što sugerira relativnu stabilnost u naplati potraživanja. Značajniji porast od 8,49 % u 2022. godini u odnosu na 2020. godinu ukazuje na povećanje potraživanja. Ovo može biti rezultat većih prodaja na kredit ili poteškoća u naplati od kupaca, što može utjecati na likvidnost tvrtke ako se potraživanja ne naplaćuju pravovremeno. Porast kratkotrajne financijske imovine od 19,42 % u 2021. godini u odnosu na 2020. ukazuje na povećanje ulaganja u kratkoročne financijske instrumente kao što su kratkoročne obveznice, dionice ili depoziti. Ovo može biti strategija za bolje upravljanje viškom likvidnosti. Značajan porast od 88,00 % u 2022. godini u odnosu na 2020. sugerira da je tvrtka znatno povećala ulaganja u kratkoročne financijske instrumente. Ovo može ukazivati na fokus tvrtke na maksimiziranje prinosa na višak gotovine ili pripremu za buduće investicije. Porast novca u blagajni od 18,64 % u 2021. godini u odnosu na 2020. ukazuje na poboljšanu likvidnost i povećanje gotovine dostupne za operativne potrebe ili hitne slučajeve. Ovo može biti rezultat dobrog upravljanja novčanim tokovima ili povećane prodaje. Smanjenje novca u blagajni od 20,15 % u 2022. godini u odnosu na 2020. godinu ukazuje na smanjenje dostupne gotovine. Ovo može biti rezultat povećanih izdataka, investicija ili smanjenja prihoda, što može negativno utjecati na likvidnost tvrtke i njezinu sposobnost da brzo odgovori na hitne financijske potrebe.

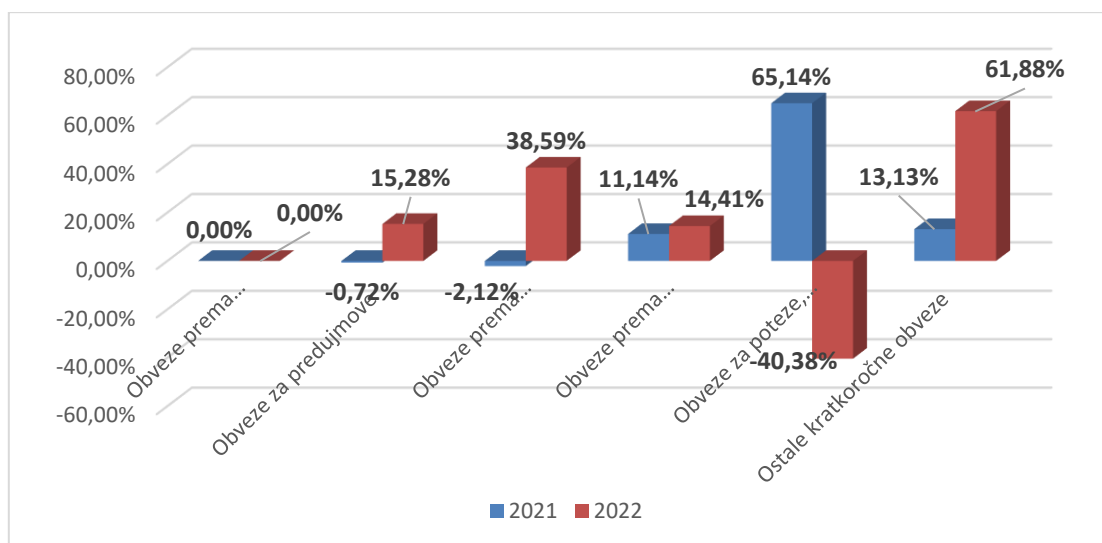
Grafikon 4. Horizontalna analiza pasive

Izvor: Autor

Povećanje kapitala i rezervi od 6,82 % u 2021. u odnosu na 2020. ukazuje na rast zadržane dobiti ili dodatne uplate u kapital tvrtke. Ovo može biti rezultat pozitivnog poslovanja i zadržane dobiti koja jača financijsku stabilnost tvrtke. Daljnji rast od 11,48 % u 2022. godini sugerira kontinuiranu akumulaciju kapitala i rezervi, što smanjuje ovisnost o vanjskom financiranju. Značajno smanjenje dugoročnih obveza od 35,31 % u 2021. u odnosu na 2020. ukazuje na otplatu dugoročnih dugova ili njihovo reprogramiranje u kratkoročne obveze, čime se smanjuju kamatni troškovi i financijski rizik tvrtke. Još veće smanjenje od 71,69 % u 2022. godini sugerira nastavak otplate dugova ili značajno smanjenje dugoročnih zaduženja, poboljšavajući financijsku fleksibilnost tvrtke. Povećanje kratkoročnih obveza od 6,80 % u 2021. u odnosu na 2020. ukazuje na rast obveza koje dospijevaju unutar godine dana, što može biti rezultat povećanih operativnih troškova ili reprogramiranja dugoročnih dugova u kratkoročne obveze.

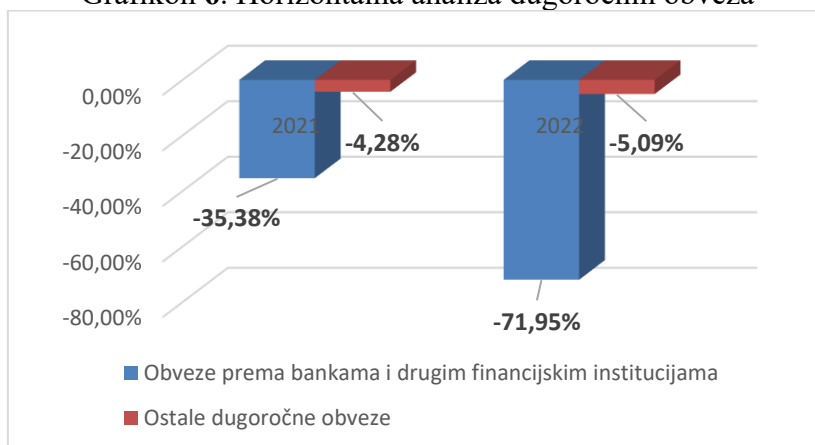
Grafikon 5. Horizontalna analiza kratkoročnih obveza

Izvor: Autor

Obveze prema poduzetnicima unutar grupe ostale su nepromijenjene od 2020. do 2022., što može ukazivati na stabilne odnose unutar grupe ili izbjegavanje financiranja unutar nje. Blagi pad obveza za predujmove od 0.72 % u 2021. sugerira manje primljenih predujmova, možda zbog smanjenja avansa od kupaca. Značajno povećanje od 15.28 % u 2022. ukazuje na porast predujmova, možda zbog veće prodajne aktivnosti ili unaprijed plaćenih projekata. Smanjenje obveza prema dobavljačima od 2.12 % u 2021. može odražavati efikasnije upravljanje dugovanjima ili manje nabavke. Značajan porast od 38.59 % u 2022. sugerira povećanje nabavki ili odgodu plaćanja. Povećanje obveza prema zaposlenicima od 11.14 % u 2021. može biti rezultat rasta broja zaposlenika ili povećanja plaća. Daljnji porast od 14.41 % u 2022. ukazuje na kontinuirani rast obveza prema zaposlenicima. Značajan porast obveza za poreze, doprinose i slična davanja od 65,14 % u 2021. može biti rezultat rasta poslovanja ili promjena u poreznim zakonima. Pad od 40.38 % u 2022. sugerira smanjenje tih obveza, možda zbog plaćanja dospjelih poreza ili poreznih olakšica. Povećanje ostalih kratkoročnih obveza od 13.13 % u 2021. može odražavati povećanje raznih kratkoročnih obveza poput troškova ili privremenih dugova. Značajan porast od 61.88 % u 2022. ukazuje na daljnje povećanje kratkoročnih obveza, možda zbog većih poslovnih aktivnosti ili dodatnih financijskih potreba.

Grafikon 6. Horizontalna analiza dugoročnih obveza

Izvor: Autor

Kad je riječ o obvezama prema bankama i drugim financijskim institucijama, smanjenje od 35.38 % u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu ukazuje na značajno smanjenje obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama. Ovo može biti rezultat otplate dugoročnih kredita ili smanjenja zaduživanja. Tvrtka je možda uspjela otplatiti dio svojih dugova ili refinancirati dugove pod povoljnijim uvjetima. Daljnje smanjenje od 71.95 % u 2022. godini u odnosu na 2020. godinu sugerira nastavak trenda otplate dugova ili smanjenje zaduživanja. Ovo

značajno smanjenje obveza prema financijskim institucijama može ukazivati na poboljšanu likvidnost tvrtke ili promjenu u financijskoj strategiji prema manje zaduženoj strukturi kapitala. U kontekstu ostalih dugoročnih obveza, smanjenje od 4.28 % u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu ukazuje na blagi pad ostalih dugoročnih obveza. Ovo može biti rezultat otplate određenih dugoročnih obveza ili smanjenja financijskih obveza koje nisu izravno vezane uz banke ili financijske institucije. Daljnje smanjenje od 5.09 % u 2022. godini u odnosu na 2020. godinu pokazuje nastavak trenda smanjenja ostalih dugoročnih obveza. Ovo može biti znak da tvrtka nastavlja smanjivati svoje dugoročne financijske obveze, čime potencijalno poboljšava svoju financijsku stabilnost i smanjuje rizik povezan s dugoročnim dugovima.

2.1.2. Vertikalna analiza bilance

Vertikalna analiza je tehnika financijske analize koja se koristi za procjenu i usporedbu različitih stavki financijskih izvještaja u odnosu na ukupnu vrijednost ili baznu stavku. Ova analiza omogućava sagledavanje strukture financijskih izvještaja i procjenu relativnog udjela svake stavke u ukupnoj vrijednosti. (Bolfek, Stanić i Knežević, 2012) Kod analize bilance, fokus je na strukturi bilance, a referentna stavka je ukupna aktiva, odnosno ukupna pasiva. Za svaku stavku na bilanci, izračunava se postotak u odnosu na referentnu stavku. Omogućava analizu kako se svaka stavka na bilanci odnosi prema ukupnoj vrijednosti aktive ili pasive. Pruža uvid u strukturu imovine i izvora financiranja tvrtke te omogućava identifikaciju relativnog udjela pojedinih stavki.

Tablica 2. Vertikalna analiza bilance tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar

Naziv pozicije	AO P	2020. godina	2021. godina	2022. godina	2020	2021	2022
1	2	3	4	5			
AKTIVA							
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	001						
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	31.619.407	31.917.984	36.874.792	72.78	71.12	76.65
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 0096)	003	347.875	357.835	443.741	0.80	0.80	0.92
1. Izdaci za razvoj	004	250	63.225	49.175	0.0006	0.141	0.102
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	343.875	254.410	203.268	0.79	0.57	0.42
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007	3.750			0.01	0	0
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008		40.200	191.298	0	0.09	0.40
6. Ostala nematerijalna imovina	009						
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 – 019)	010	31.218.310	31.507.627	36.378.649	71.77	70.22	75.57
1. Zemljište	011	464.803	464.803	464.803	1.07	1.04	0.97
2. Građevinski objekti	012	14.879.255	14.749.307	14.157.335	34.21	32.89	29.42
3. Postrojenja i oprema	013	2.341.831	1.885.711	1.555.994	5.38	4.21	3.23
4. Alati, pogonski inventar	014	3.535.475	4.755.616	5.343.209	8.13	10.61	11.09
5. Biološka imovina	015						
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016			54.000	0	0	0.0001
7. Materijalna imovina u pripremi	017	3.692.342	3.548.607	8.910.955	8.48	7.91	18.51

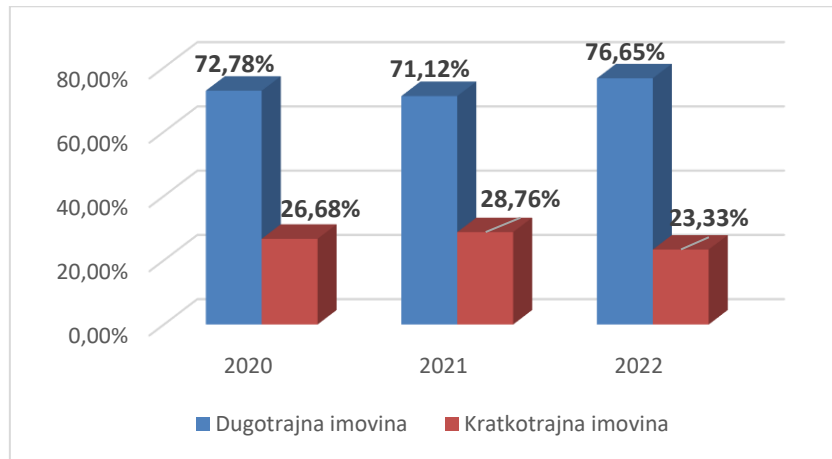
8. Ostala materijalna imovina	018	49.383	78.470	64.226	0.11	0.17	0.13
9. Ulaganje u nekretnine	019	6.255.221	6.025.113	5.828.127	14.37	13.44	12.11
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020	53.222	52.522	52.402	0.12	0.12	0.11
1. Dani zajmovi, depoziti i slično	028	1.019	319	199	0	0	0
2. Ostala dugotrajna financijska imovina	030	52.203	52.203	52.203	0.12	0.12	0.11
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	0	0	0	/	/	/
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	11.601.921	12.897.247	11.223.716	26.68	28.76	23.33
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	610.364	781.593	776.861	1.40	1.74	1.61
1. Sirovine i materijal	039	291.571	434.499	335.318	0.67	0.97	0.70
2. Proizvodnja u tijeku	040						
3. Gotovi proizvodi	041	68.931	103.121	195.410	0.16	0.23	0.41
4. Trgovačka roba	042	204.242	196.144	176.962	0.47	0.44	0.37
5. Predujmovi i zalihe	043	45.620	47.829	69.171	0.10	0.11	0.14
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	044						
II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	5.761.649	5.910.586	6.252.168	13.24	13.20	12.98
3. Potraživanja od kupaca	049	5.534.879	5.487.469	5.713.973	12.73	12.24	11.86
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	050	10.953	10.871	25.037	0.03	0.02	0.05
5. Potraživanja od države i drugih institucija	051	122.693	320.745	511.762	0.28	0.72	1.06
6. Ostala potraživanja	052	93.124	91.501	1.396	0.21	0.20	0
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	17.300	20.660	32.605	0.04	0.05	0.07
9. Ostala financijska imovina	062	17.300	20.660	32.605	0.04	0.05	0.07
IV. NOVAC U BANCII I BLAGAJNI	063	5.212.608	6.184.408	4.162.082	11.99	13.78	8.65
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	274.997	40.209	38.337	0.63	0.09	0.08
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001 + 002 + 037 + 064)	065	43.496.325	44.855.440	48.136.845	/	/	/
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066	5.831.289	7.049.408	9.058.614	13.42	15.75	18.81
PASIVA							
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+083+086+089)	067	30.835.302	32.942.726	34.377.134	70.87	73.38	71.45
I. TEMELJNT (UPISANI) KAPTAL	068	28.818.600	28.818.600	28.818.600	66.33	64.22	59.85
II. KAPITALNE REZERVE	069	5.740.671	6.854.618	7.869.216	13.19	15.29	16.35
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	0	0	0	/	/	/
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI I OSTALO (AOP 078 do 082)	077	0	0	0	/	/	/
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBTTAK (AOP 084-085)	083	-3.831.918	-3.723.970	-2.730.492	-8.82	-8.30	-5.67
1. Zadržana dobit	084						
2. Preneseni gubitak	085	3.831.918	3.723.970	2.730.492	8.82	8.30	5.67
VII. DOBIT ILI GUBTTAK POSLOVNE GODINE (AOP 087-088)	086	107.949	993.478	419.810	0.25	2.21	0.87
1. Dobit poslovne godine	087	107.949	993.478	419.810	0.25	2.21	0.87
B) REZERVIRANJA (AOP 091 do 096)	090	0	0	0	/	/	/
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 098 do 108)	097	2.791.062	1.805.561	790.885	6.41	4.02	1.64
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	103	2.780.519	1.795.472	780.874	6.39	4.0	1.62
10. Ostale dugoročne obveze	107	10.543	10.089	10.011	0.02	0.02	0.02
11. Odgođena porezna obveza	108						
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 110 do 123)	109	6.670.807	7.124.997	8.080.994	15.34	15.88	16.77
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	110	1.206.193	1.206.193	1.206.193	2.77	2.69	2.5
7. Obveze za predujmove	116	503.454	499.802	580.158	1.16	1.11	1.20
8. Obveze prema dobavljačima	117	3.231.321	3.162.619	4.478.312	7.43	7.05	9.30
9. Obveze po vrijednosnim papirima	118						
10. Obveze prema zaposlenicima	119	764.995	850.243	875.285	1.76	1.90	1.82
11. Obveze za poteze, doprinose i slična davanja	120	607.032	1.001.300	361.949	1.40	2.23	0.75
14. Ostale kratkoročne obveze	123	357.812	404.840	579.097	0.82	0.90	1.20
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	124	3.199.154	2.982.156	4.887.832	7.35	6.65	10.15
F) UKUPNO - PASIVA (AOP 067+090+097+109+124)	125	43.496.325	44.855.440	48.136.845	/	/	/
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	126	5.831.289	7.049.408	9.058.614	13.41	15.75	18.80

Izvor: Prilagođeno prema: <https://komunalac-bj.hr>:

U okviru analize bilance tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar, važno je sagledati udio različitih stavki aktive kako bi se dobila dublja perspektiva o financijskoj strukturi i poslovanju tvrtke tijekom vremena. Dugotrajna imovina, koja obuhvaća nekretnine, postrojenja i opremu, pokazuje stabilan trend u odnosu na ukupnu aktivu tvrtke. Iako je postotak varirao tijekom razdoblja analize, primjećuje se blagi porast udjela dugotrajne imovine u 2022. godini. Analizom nematerijalne imovine, koja uključuje koncesije, patente, licencije i softver, uočavamo gotovo konstantan udio u ukupnoj aktivni tijekom razdoblja. Međutim, blago povećanje udjela u 2022. godini može ukazivati na dodatna ulaganja u intelektualno vlasništvo. Materijalna imovina, koja obuhvaća zemljište, građevinske objekte, alate i ostalu opremu, pokazuje varijacije u udjelu tijekom razdoblja analize, ali općenito bilježi porast udjela u ukupnoj aktivni. Ovo može sugerirati kontinuirane investicije u proizvodne kapacitete i infrastrukturu tvrtke. Dugotrajna financijska imovina čini manji dio ukupne aktive i relativno je stabilna tijekom razdoblja analize. Suprotno tome, potraživanja su zanemariva u odnosu na ukupnu aktivu i nisu značajno prisutna u bilanci tijekom analiziranog razdoblja. Kratkotrajna imovina, koja uključuje zalihe, potraživanja od kupaca i kratkoročnu financijsku imovinu, pokazuje blagi pad udjela u ukupnoj aktivni tijekom razdoblja. Ovaj trend može biti rezultat promjena u politici upravljanja likvidnošću ili operativnim aktivnostima tvrtke. Izvanbilančni zapisi, koji obuhvaćaju aktivnosti koje se ne odražavaju izravno u bilanci, bilježe značajan udio u ukupnoj aktivni i pokazuju tendenciju rasta tijekom analiziranog razdoblja. Ovo može ukazivati na povećanu složenost poslovanja ili financijske aktivnosti koje se odvijaju izvan uobičajenih financijskih izvještaja. U kontekstu vertikalne analize stavaka pasive, ona pruža uvid u strukturu i udio pojedinih stavki u ukupnoj pasivi tijekom analiziranog trogodišnjeg razdoblja. Kapital i rezerve tvrtke, koji uključuju temeljni kapital, kapitalne rezerve te zadržanu dobit ili preneseni gubitak, čine stabilan udio u ukupnoj pasivi tijekom razdoblja analize. Međutim, primjetan je blagi pad udjela u 2022. godini, što može biti rezultat promjena u politici upravljanja kapitalom ili poslovnim rezultatima. Dugoročne obveze, koje obuhvaćaju obveze prema bankama, financijskim institucijama i ostalim dugoročnim obvezama, bilježe značajan pad udjela u ukupnoj pasivi tijekom analiziranog razdoblja. Ovaj trend može ukazivati na smanjenje dugoročnih financijskih obveza tvrtke, što može biti rezultat uspješnog upravljanja dugoročnim rizicima i dugoročnim financijskim strategijama. S druge strane, kratkoročne obveze, koje uključuju obveze prema dobavljačima, zaposlenicima, poduzetnicima unutar grupe i ostale kratkoročne obveze, bilježe postojan ili blago povećan udio u ukupnoj pasivi tijekom analiziranog razdoblja. Ovo može ukazivati na povećanje kratkoročnih financijskih obveza tvrtke. Izvan bilančni zapisi, koji uključuju aktivnosti koje se ne odražavaju izravno u

bilanci, bilježe značajan udio u ukupnoj pasivi i pokazuju tendenciju rasta tijekom analiziranog razdoblja. Ovo može ukazivati na povećanu složenost poslovanja ili financijske aktivnosti koje se odvijaju izvan uobičajenih financijskih izvještaja.

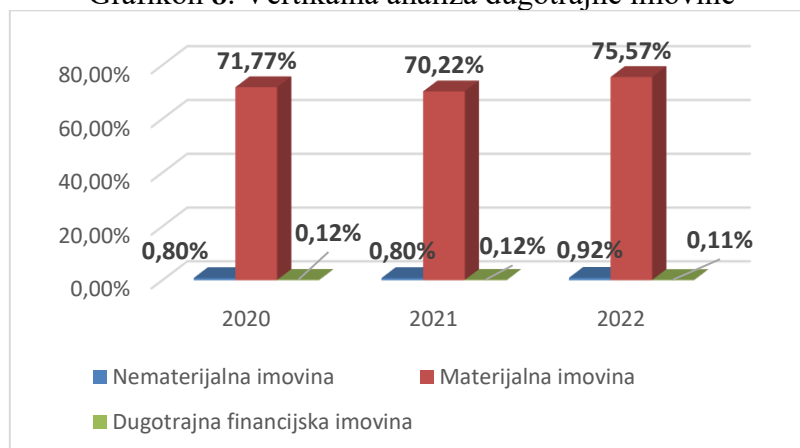
Grafikon 7. Vertikalna analiza aktive

Izvor: Autor

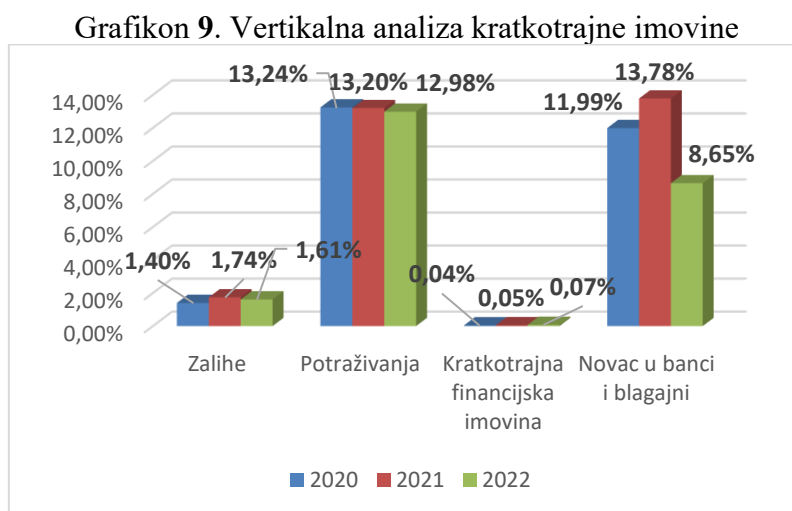
U 2020., dugotrajna imovina čini 72.78 % ukupne imovine tvrtke, što ukazuje na visok udio stalnih sredstava poput nekretnina, postrojenja, opreme i druge dugotrajne imovine, sugerirajući značajna ulaganja u osnovnu djelatnost. Blagi pad na 71.12 % u 2021. godini sugerira manji relativni pad u udjelu dugotrajne imovine, možda zbog povećanja kratkotrajne imovine ili amortizacije dugotrajne imovine. Značajan porast na 76.65 % u 2022. ukazuje na povećanje udjela dugotrajne imovine, možda zbog novih investicija ili smanjenja kratkotrajne imovine. Kratkotrajna imovina čini 26.68 % ukupne imovine u 2020., dok porast na 28.76 % u 2021. pokazuje povećanje udjela kratkotrajne imovine, možda zbog bolje likvidnosti tvrtke. Pad na 23.33 % u 2022. sugerira smanjenje udjela kratkotrajne imovine, možda zbog smanjenja zaliha ili potraživanja.

Grafikon 8. Vertikalna analiza dugotrajne imovine

Izvor: Autor

Nematerijalna imovina ostaje stabilna na 0.80 % ukupne imovine u 2020. i 2021. godini, sugerirajući konzistentan udio nematerijalne imovine kao patenata, licenci i softvera. Blagi porast na 0.92 % u 2022. može ukazivati na povećanje ulaganja u ove resurse. Stabilan udio s blagim porastom sugerira konzistentnost s blagim povećanjem ulaganja. Što se tiče materijalne imovine, pad s 71.77 % u 2020. na 70.22 % u 2021. godini pokazuje blago smanjenje udjela, možda zbog amortizacije ili relativnog povećanja drugih komponenti imovine. Značajan porast na 75.57 % u 2022. sugerira povećanje ulaganja u materijalnu imovinu, što može uključivati nabavu novih resursa. Blagi pad u 2021. praćen značajnim porastom u 2022. sugerira obnovljene investicije, možda u modernizaciju ili proširenje kapaciteta. Udio dugotrajne financijske imovine ostaje stabilan na 0.12 % u 2021., dok blagi pad na 0.11 % u 2022. može ukazivati na smanjenje dugoročnih financijskih ulaganja, možda zbog prodaje ili relativnog povećanja drugih kategorija imovine.

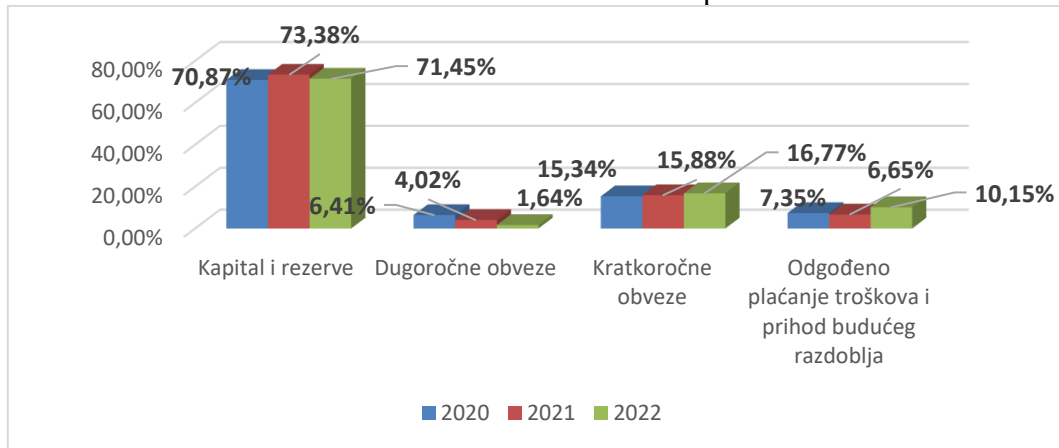

Izvor: Autor

Porast udjela zaliha s 1.40 % u 2020. na 1.74 % u 2021. ukupne aktive ukazuje na povećanje vrijednosti zaliha u odnosu na ostale aktive, što može biti rezultat povećanja količine robe ili sirovina u zalihama. Pad na 1.61 % u 2022. sugerira smanjenje vrijednosti zaliha u odnosu na ukupnu aktivu, možda zbog poboljšanja upravljanja zalihama ili promjene u strategiji nabave. Gotovo nepromijenjen udio potraživanja u odnosu na ukupnu aktivu (13.24 % u 2020. i 13.20 % u 2021.) sugerira stabilnost u upravljanju potraživanjima, dok blagi pad na 12.98% u 2022. može ukazivati na poboljšanje u naplati potraživanja ili smanjenje volumena otvorenih potraživanja. Blagi porast udjela kratkotrajne financijske imovine u 2021. može ukazivati na povećanje likvidnosti tvrtke kroz kratkotrajne financijske instrumente, dok daljnji porast na 0.07 % u 2022. sugerira nastavak trenda povećanja likvidnosti, što može biti posljedica

poboljšanja u upravljanju novčanim tokovima ili povećanja raspoloživih sredstava za ulaganje. Značajan porast udjela novca u banci i blagajni s 11.99 % u 2021. na 13.78 % u 2022. sugerira povećanje likvidnosti tvrtke, možda zbog povećanja prihoda ili smanjenja rashoda. Oštar pad na 8.65 % ukazuje na smanjenje likvidnosti u 2022. godini, što može biti rezultat većih rashoda ili smanjenja prihoda.

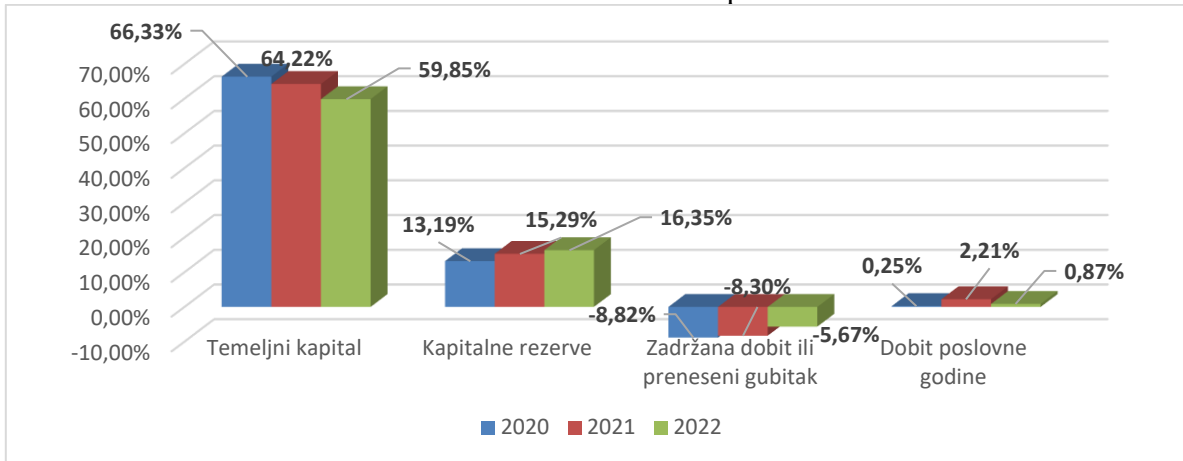
Grafikon 10. Vertikalna analiza pasive

Izvor: Autor

Porast udjela kapitala i rezervi s 70.87 % u 2020. na 73.38 % u 2021. ukazuje na povećanje kapitala i rezervi tvrtke u odnosu na ukupnu pasivu, možda zbog reinvestiranja dobiti ili priljeva novih kapitala. Pad na 71.45 % u 2022. sugerira smanjenje udjela kapitala i rezervi u ukupnoj pasivi, što može biti posljedica isplate dividendi ili gubitka vrijednosti kapitala. Značajan pad udjela dugoročnih obveza s 6.41 % u 2020. na 4.02 % u 2021. ukazuje na smanjenje dugoročnog zaduženja u odnosu na ukupnu pasivu, možda zbog otplate dugova ili refinanciranja duga. Dodatni pad na 1.64 % u 2022. sugerira daljnje smanjenje dugoročnih obveza, možda zbog strategije smanjenja zaduženja ili nedostatka novih ulaganja. Blagi porast kratkoročnih obveza s 15.34 % u 2020. na 15.88 % u 2021. sugerira povećanje kratkoročnog zaduženja, možda zbog kratkoročnih kreditnih aranžmana ili povećanih operativnih troškova. Daljnji porast na 16.77 % u 2022. ukazuje na kontinuirani rast kratkoročnih obveza, možda potaknut povećanim potrebama za likvidnošću ili kratkoročnim financijskim izazovima. Pad udjela odgođenog plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja s 7.35 % u 2020. na 6.65 % u 2021. ukazuje na smanjenje dugoročnih odgoda plaćanja, možda zbog bolje likvidnosti ili promjene u politici upravljanja obvezama. Značajan porast na 10.15 % u 2022. sugerira povećanje dugoročnih odgoda plaćanja, možda zbog financijskih poteškoća ili promjene strategije upravljanja obvezama.

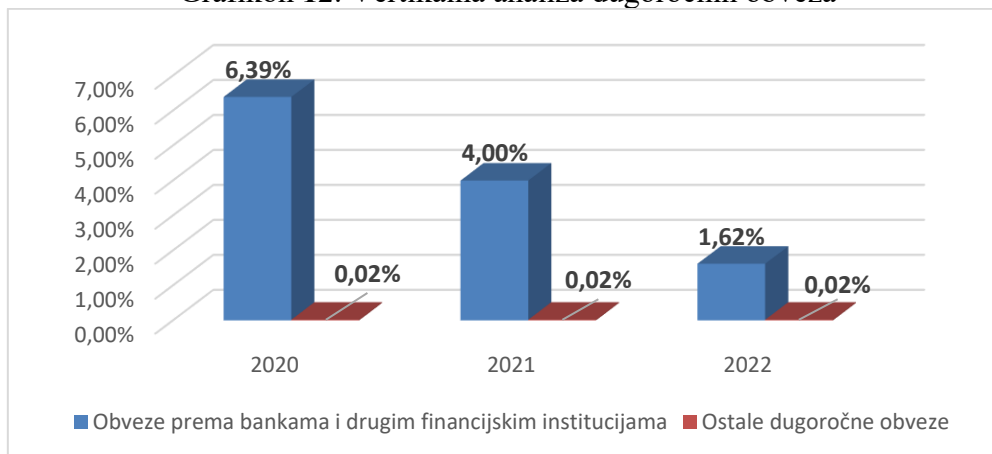
Grafikon 11. Vertikalna analiza kapitala i rezervi

Izvor: Autor

Pad udjela temeljnog kapitala s 66,33 % u 2020. na 64,22 % u 2021. sugerira smanjenje udjela osnovnog kapitala u ukupnoj pasivi, moguće zbog isplate dividendi ili gubitka vrijednosti kapitala. Dodatni pad na 59,85 % u 2022. ukazuje na daljnje smanjenje udjela temeljnog kapitala, možda zbog daljnje isplate dividendi ili smanjenja nominalne vrijednosti kapitala. Porast udjela kapitalnih rezervi s 13,19 % u 2020. na 15,29 % u 2021. sugerira povećanje rezervi tvrtke u odnosu na ukupnu pasivu, možda zbog reinvestiranja dobiti ili priljeva novih kapitala. Dodatni porast na 16,35 % u 2022. godini sugerira daljnje povećanje kapitalnih rezervi, što može biti rezultat stabilnosti poslovanja ili politike reinvestiranja dobiti. Blagi pad udjela zadržane dobiti ili prenesenog gubitka s -8,82 % u 2020. na -8,30 % u 2021. ukazuje na smanjenje akumulirane dobiti tvrtke u odnosu na ukupnu pasivu, moguće zbog isplate dividendi ili gubitka vrijednosti kapitala. Dodatni pad na -5,67 % u 2022. sugerira daljnje smanjenje udjela zadržane dobiti ili prenesenog gubitka, možda zbog isplate dividendi ili smanjenja nominalne vrijednosti kapitala. Značajan porast udjela dobiti poslovne godine s 0,25 % u 2020. na 2,21 % u 2021. sugerira povećanje dobiti u odnosu na ukupnu pasivu, što može biti rezultat poboljšanja operativnih performansi ili smanjenja troškova. Pad na 0,87 % u 2022. ukazuje na smanjenje udjela dobiti poslovne godine u ukupnoj pasivi, moguće zbog smanjenja operativnih performansi ili povećanja troškova.

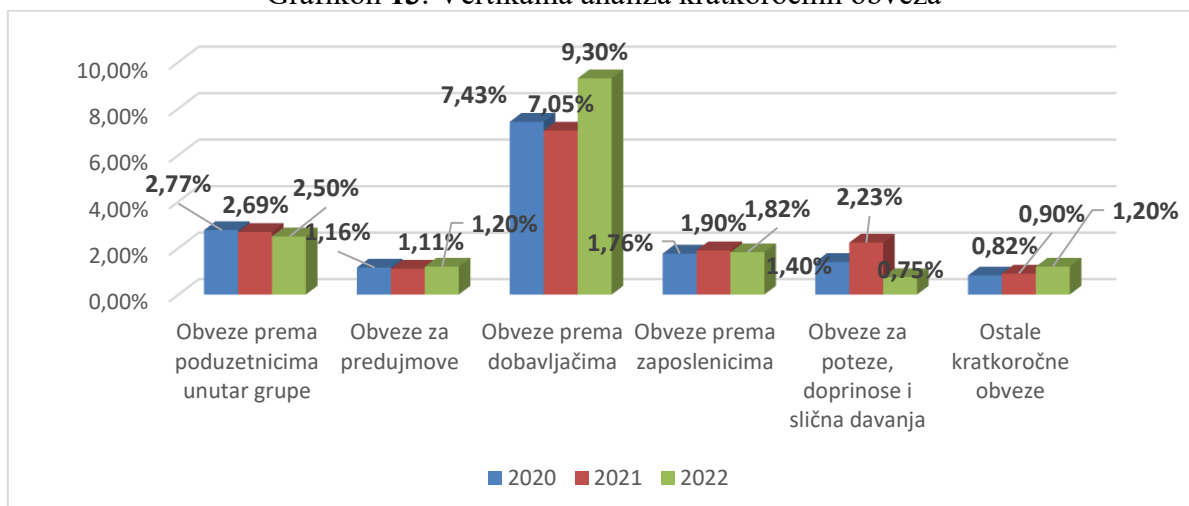
Grafikon 12. Vertikalna analiza dugoročnih obveza

Izvor: Autor

Značajan pad udjela obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama s 6.39 % u 2020. godini na 4.00 % u 2021. godini ukazuje na smanjenje zaduženosti tvrtke prema tim institucijama. To može biti rezultat smanjenja dugoročnih kredita ili restrukturiranja postojećih obveza. Dodatni pad na 1.62 % u 2022. godini sugerira daljnje smanjenje zaduženosti tvrtke prema bankama i drugim financijskim institucijama. Ovo može biti rezultat daljnjeg smanjenja dugoročnih kredita ili uspješnog upravljanja financijskim obvezama. Stabilan udio ostalih dugoročnih obveza od 0.02 % u ukupnoj pasivi u svim promatranim godinama sugerira da te obveze nisu značajno varirale tijekom navedenog razdoblja. To može značiti da tvrtka nema značajnih dugoročnih obveza osim onih prema bankama i drugim financijskim institucijama.

Grafikon 13. Vertikalna analiza kratkoročnih obveza

Izvor: Autor

Udio obveza prema poduzetnicima unutar grupe ostao je relativno konstantan tijekom razdoblja od 2020. do 2022. godine. To ukazuje na stabilne poslovne odnose unutar grupe

poduzeća. Udio obveza za predujmove također je ostao relativno konstantan tijekom promatranog razdoblja. To može ukazivati na stabilnost u poslovnim odnosima s dobavljačima i vjerovnicima. Udio obveza prema dobavljačima povećao se između 2020. i 2022. godine. To može ukazivati na promjene u politici plaćanja ili povećanu ovisnost o dobavljačima. Udio obveza prema zaposlenicima također je relativno konstantan tijekom razdoblja, što sugerira stabilnost u odnosima s osobljem. Udio obveza za poteze, doprinose i slična davanja značajno je fluktuirao tijekom promatranog razdoblja. To može biti rezultat promjena u politici upravljanja ljudskim resursima ili promjena u financijskoj situaciji tvrtke. Udio ostalih kratkoročnih obveza također je porastao tijekom razdoblja. To može biti rezultat povećane potrebe za kratkoročnim financiranjem ili promjena u politici upravljanja kratkoročnim obvezama.

2.2. Analiza računa dobiti i gubitka

Izvještaj o računu dobiti i gubitka je najvažniji izvještaj za direktora tvrtke. Prikazuje sve aktivnosti poduzeća, te koliko je ostvareno prihoda i rashoda u od određenom razdoblju, odnosno ostvarenu dobit ili gubitak. (Trstenjak i Altaras Penda, 2018) U nastavku će se detaljno će se analizirati račun dobiti i gubitka tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar za godine 2020., 2021. i 2022.

2.2.1. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka omogućava pregled promjena u prihodima i rashodima tvrtke tijekom različitih vremenskih razdoblja. Ova analiza uključuje usporedbu stavki iz računa dobiti i gubitka kroz niz godina kako bi se identificirali trendovi i obrasci u poslovanju. (Bolfek, Stanić i Knežević, 2012) Primjerice, može se pratiti rast ili pad prihoda od prodaje, promjene u operativnim troškovima te utjecaj tih promjena na dobit prije oporezivanja. Horizontalna analiza pomaže menadžmentu u donošenju informiranih odluka o strategijama za povećanje prihoda i kontrolu troškova, omogućavajući bolje upravljanje financijskom stabilnošću i profitabilnošću tvrtke.

Tablica 3. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

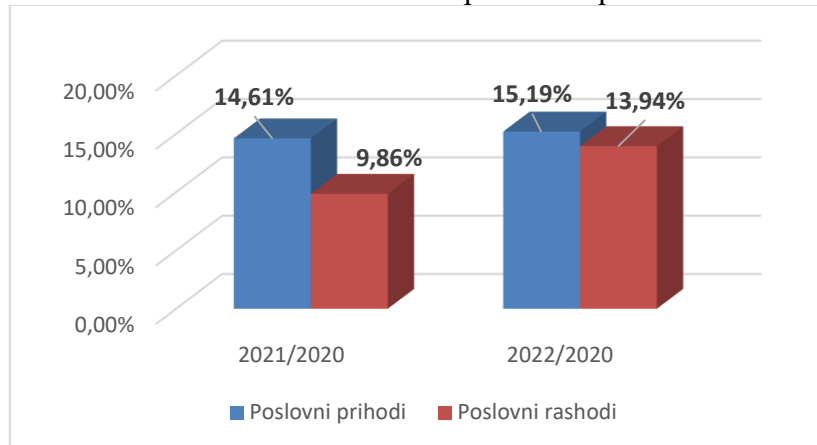
Naziv pozicije	2020. godina	2021. godina	2022. godina	2021/2020	2022/2020
1	3	4	5	6	7
A/ POSLOVNI PRIHODI	24.562.775	28.158.27	28.304.310	14.61	15.19
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe					
2. Prihodi od prodaje izvan grupe	22.788.922	25.376.962	24.302.451	11.35	6.65
3. Prihod od upot. vlast. proizv.	112.668	56.222	215.191	-50.05	6.65
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe					
5. Ostali poslovni prihodi izvan grupe	1.661.165	2.724.943	3.786.668	64.08	128.15
B/ POSLOVNI RASHODI	24.618.904	27.049.790	28.052.640	9.86	13.94
1. Promjene vrijednosti zaliha, proizvodnje u tijeku i gotovih proizvod	-326.605	-528.470	-448.644	-61.94	-37.36
2. Materijalni troškovi	7.006.706	7.653.836	8.805.660	9.22	25.70
a) Troškovi sirovina i mat.	2.614.985	2.601.675	3.760.189	0.51	43.94
b) Troškovi prodane robe	1.035.406	1.405.302	998.072	35.96	-3.60
c) Ostali vanjski troškovi (troškovi usluga)	3.356.315	3.646.859	4.047.399	8.66	20.59
3. Troškovi osoblja	10.499.830	10.795.388	11.889.055	2.82	13.23
a) Neto plaće i nadnice	7.032.488	7.265.805	7.963.929	3.32	13.28
b) Troškovi PID iz plaća	1.980.280	2.011.066	2.271.409	1.55	14.69
c) Doprinosi na plaće	1.487.062	1.518.517	1.653.717	2.12	11.20
4. Amortizacija	2.200.854	2.353.104	2.457.213	6.89	11.65
5. Ostali troškovi	4.217.783	4.509.822	4.236.560	6.92	6.06
6. Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	947.116	993.079	655.029	4.85	30.80
7. Ostali poslovni rashodi	73.220	1.273.031	457.767	1637.38	525.86
C/ FINANCIJSKI PRIHODI	413.959	353.798	292.792	-14.53	-29.22
a) Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi					
D/ FINANCIJSKI RASHODI	140.687	71.982	42.070	-48.77	-70.07
a) Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi					
UKUPNI PRIHODI (A+C)	24.976.714	28.511.925	28.597.102	14.2	14.5
UKUPNI RASHODI (B+D)	24.759.591	27.121.772	28.094.710	9.5	13.4
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	217.123	1.390.153	502.392	539.2	131.9
POREZ NA DOBIT	109.174	396.675	82.582	263.4	-24.4
DOBIT NAZDOBLJA	107.949	993.478	419.810	820.1	289.6

Izvor: Prilagođeno prema: <https://komunalac-bj.hr/>

Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar omogućuje uvid u promjene poslovnih performansi tijekom razdoblja od tri godine (2020., 2021. i 2022. godine). Poslovni prihodi su kontinuirano rasli tijekom razdoblja od 2020. do 2022. godine, s porastom od 14.2 % između 2020. i 2021. te dodatnim povećanjem od 14.5 % između 2020. i 2022. godine. To ukazuje na pozitivan trend rasta prihoda tvrtke, a navedeno može ukazivati na uspješne strategije prodaje, povećanu potražnju ili širenje poslovanja tvrtke. Poslovni rashodi također su porasli, iako nešto sporije u usporedbi s prihodima. Međutim, 2022. godine zabilježen je veći skok rashoda, što može biti posljedica povećanih operativnih troškova, ulaganja u poslovne aktivnosti ili nekih specifičnih izdataka. Može se primijetiti značajan rast dobiti prije oporezivanja tijekom cijelog razdoblja, s posebno velikim skokom između 2020. i

2021. godine. To ukazuje na poboljšanje profitabilnosti tvrtke i uspješno upravljanje troškovima. Iako je dobit prije oporezivanja značajno porasla, porez na dobit iz godine u godinu prati trende dobiti, s izuzetkom 2022. godine kada je zabilježen pad od -24.4 %, što može biti posljedica promjena poreznih politika ili drugih čimbenika. Konačna dobit tvrtke varira tijekom razdoblja, s najvećim rastom između 2020. i 2021. godine.

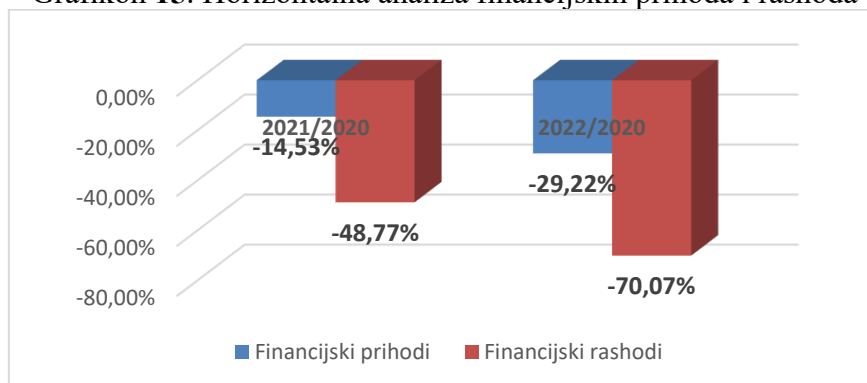
Grafikon 14. Horizontalna analiza poslovnih prihoda i rashoda

Izvor: Autor

Poslovni prihodi tvrtke povećali su se za 14.61 % u 2021. u odnosu na 2020. godinu, a zatim dodatno porasli za 15.19 % u 2022. u odnosu na 2020. godinu. Ovo povećanje ukazuje na rast prihoda tvrtke tijekom promatranog razdoblja, što može biti rezultat povećane prodaje, povećanja cijena proizvoda ili usluga, ili poboljšanja tržišnog udjela. Poslovni rashodi tvrtke također su porasli tijekom promatranog razdoblja. Porast od 9.86 % u 2021. u odnosu na 2020. godinu ukazuje na umjereni porast troškova poslovanja. Međutim, porast od 13.94 % u 2022. u odnosu na 2020. godinu pokazuje značajniji rast rashoda, što može biti rezultat povećanih troškova proizvodnje, distribucije, ili administracije, ili drugih faktora kao što su inflacija ili promjene u poreznim stopama.

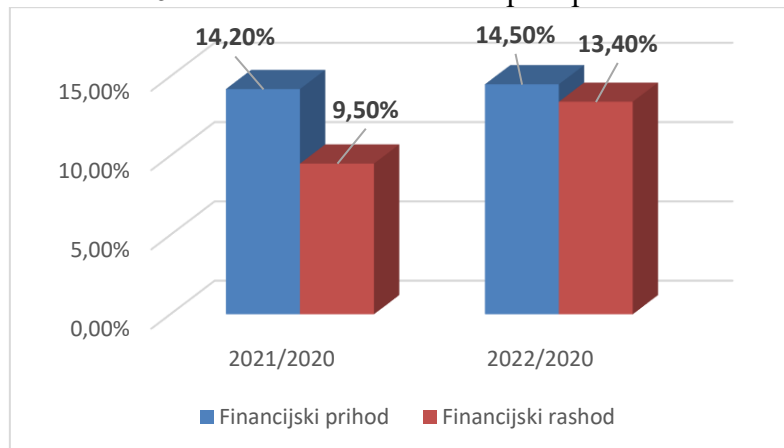
Grafikon 15. Horizontalna analiza financijskih prihoda i rashoda

Izvor: Autor

Financijski prihodi tvrtke su opali za 14.53 % u 2021. u odnosu na 2020. godinu, a zatim dodatno za 29.22 % u 2022. u odnosu na 2020. godinu. Ovo smanjenje ukazuje na pad prihoda od financijskih ulaganja ili drugih financijskih aktivnosti u promatranom razdoblju. Mogući uzroci ovog smanjenja uključuju smanjenje kamatnih stopa, manje povoljne uvjete na financijskim tržištima ili smanjenu aktivnost u određenim financijskim instrumentima. Financijski rashodi tvrtke značajno su smanjeni tijekom promatranog razdoblja. Smanjenje od 48.77 % u 2021. u odnosu na 2020. godinu i dodatno smanjenje od 70.07 % u 2022. u odnosu na 2020. godinu sugerira smanjenje troškova financiranja ili restrukturiranje postojećih financijskih obveza. Ovo smanjenje može rezultirati poboljšanjem profitabilnosti tvrtke ili smanjenjem financijskog rizika.

Grafikon 16. Horizontalna analiza ukupnih prihoda i rashoda

Izvor: Autor

Financijski prihod tvrtke povećao se za 14.20 % u 2021. u odnosu na 2020. godinu, a zatim dodatno za 14.50 % u 2022. u odnosu na 2020. godinu. Ovo povećanje ukazuje na rast prihoda od financijskih ulaganja ili drugih financijskih aktivnosti tijekom promatranog razdoblja. Mogući uzroci ovog povećanja uključuju veće kamatne stope, povoljnije uvjete na financijskim tržištima ili veću aktivnost u određenim financijskim instrumentima. Financijski rashod tvrtke povećao se za 9.50 % u 2021. u odnosu na 2020. godinu, a zatim dodatno za 13.40 % u 2022. u odnosu na 2020. godinu. Ovo povećanje ukazuje na rast troškova financiranja ili veće financijske obveze tijekom promatranog razdoblja. Mogući uzroci ovog povećanja uključuju veće kamatne stope, veći obujam financiranja ili lošije upravljanje financijskim resursima tvrtke.

2.2.2. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

U vertikalnoj analizi računa dobiti i gubitka tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar, fokus je na procjeni strukture prihoda i rashoda u odnosu na ukupne prihode tvrtke. Ova analiza omogućuje dublji uvid u udio svake stavke u ukupnim prihodima i rashodima, što pruža bolje razumijevanje financijskih performansi tvrtke.

Tablica 4. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Naziv pozicije	2020. godina	2021. godina	2022. godina	2020	2021	2022
1	3	4	5	6	7	8
A/ POSLOVNI PRIHODI	24.562.775	28.158.27	28.304.310	98.36	98.77	98.98
2. Prihodi od prodaje izvan grupe	22.788.922	25.376.962	24.302.451	91.25	89.02	85.07
3. Prihod od upot. vlast. proizv.	112.668	56.222	215.191	0.45	0.20	0.75
5. Ostali poslovni prihodi izvan grupe	1.661.165	2.724.943	3.786.668	6.65	9.57	13.25
B/ POSLOVNI RASHODI	24.618.904	27.049.790	28.052.640	98.56	94.99	98.10
1. Promjene vrijednosti zaliha, proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-326.605	-528.470	-448.644	-1.31	-1.95	-1.60
2. Materijalni troškovi	7.006.706	7.653.836	8.805.660	28.06	28.23	31.34
a) Troškovi sirovina i mat.	2.614.985	2.601.675	3.760.189	10.47	9.60	13.37
b) Troškovi prodane robe	1.035.406	1.405.302	998.072	4.15	5.18	3.55
c) Ostali vanjski troškovi (troškovi usluga)	3.356.315	3.646.859	4.047.399	13.44	13.45	14.40
3. Troškovi osoblja	10.499.830	10.795.388	11.889.055	42.04	39.79	42.33
a) Neto plaće i nadnice	7.032.488	7.265.805	7.963.929	28.17	26.77	28.36
b) Troškovi PID iz plaća	1.980.280	2.011.066	2.271.409	7.93	7.41	8.08
c) Doprinosi na plaće	1.487.062	1.518.517	1.653.717	5.95	5.59	5.88
4. Amortizacija	2.200.854	2.353.104	2.457.213	8.81	8.67	8.75
5. Ostali troškovi	4.217.783	4.509.822	4.236.560	16.89	16.62	15.09
6. Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	947.116	993.079	655.029	3.79	3.66	2.33
7. Ostali poslovni rashodi	73.220	1.273.031	457.767	0.29	4.69	1.63
C/ FINANCIJSKI PRIHODI	413.959	353.798	292.792	1.66	1.24	1.02
a) Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi						
D/ FINANCIJSKI RASHODI	140.687	71.982	42.070	0.56	0.25	0.15
a) Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi						
UKUPNI PRIHODI (A+C)	24.976.714	28.511.925	28.597.102	/	/	/
UKUPNI RASHODI (B+D)	24.759.591	27.121.772	28.094.710			
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	217.123	1.390.153	502.392			
POREZ NA DOBIT	109.174	396.675	82.582			
DOBIT RAZDOBLJA	107.949	993.478	419.810			

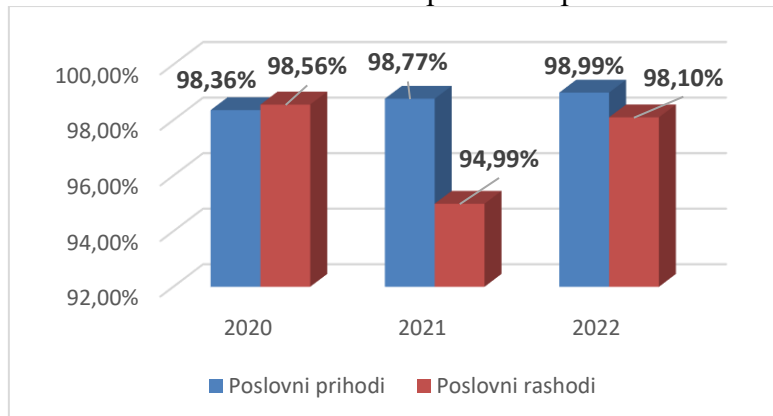
Izvor: Prilagođeno prema: <https://komunalac-bj.hr/>

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar za godine 2020., 2021. i 2022. daje uvid u postotni udio svake pojedine stavke u ukupnim prihodima za navedene godine. U 2020. godini, poslovni prihodi dominiraju ukupnim prihodima, čineći 98.36% ukupnih prihoda. Većina tih prihoda dolazi od prihoda od prodaje izvan grupe, koji predstavljaju 91.25 % ukupnih prihoda. Prihodi od upotrebe vlastitih proizvoda čine manji udio od 0.45%. U 2021. godini, udio poslovnih prihoda u ukupnim prihodima raste na 98.77 %. Iako

prihodi od prodaje izvan grupe i dalje dominiraju, njihov udio u ukupnim prihodima blago opada na 89.02 %, dok se udio prihoda od upotrebe vlastitih proizvoda smanjuje na 0.20 %. U 2022. godini, udio poslovnih prihoda u ukupnim prihodima dalje raste, dosežući 98.98 %. Unatoč smanjenju udjela prihoda od prodaje izvan grupe na 85.07 %, prihodi od upotrebe vlastitih proizvoda značajno se povećavaju i sada čine 0.75% ukupnih prihoda. Ovi rezultati ukazuju na stabilnost poslovnih prihoda tvrtke tijekom razdoblja, s dominantnim udjelom prihoda od prodaje izvan grupe, ali i na postupno povećanje udjela prihoda od upotrebe vlastitih proizvoda, što može biti indikator razvoja novih proizvoda ili usluga tvrtke. U 2020. godini, poslovni rashodi čine visokih 98.56 % ukupnih prihoda, dok se udio rashoda smanjuje na 94.99 % u 2021. godini, da bi se ponovno povećao na 98.10 % u 2022. godini. Ovaj trend pokazuje varijacije u efikasnosti upravljanja rashodima tijekom razdoblja. Materijalni troškovi predstavljaju značajan udio u ukupnim rashodima, s postotkom koji raste s 28.06 % u 2020. na 31.34 % u 2022. godini. Ovo može ukazivati na potencijalne promjene u cijenama sirovina ili na povećanje proizvodnje. Troškovi osoblja ostaju relativno stabilni, s postotkom od 42.04 % u 2020., 39.79 % u 2021. i 42.33 % u 2022. godini. Što sugerira dosljednost u politici zapošljavanja i plaća unutar tvrtke. Financijski rashodi smanjeni su tijekom promatranog razdoblja, s postotkom koji pada s 0.56 % u 2020. na 0.15 % u 2022. godini. Ovo može ukazivati na poboljšanje financijskog upravljanja ili na smanjenje zaduženosti tvrtke. Financijski prihodi pokazuju tendenciju smanjenja udjela u ukupnim prihodima tijekom razdoblja, s postotkom koji opada s 1.66 % u 2020. na 1.02 % u 2022. godini. Ovo može ukazivati na potencijalno smanjenje aktivnosti povezanih s financijskim transakcijama ili na promjene u politici upravljanja financijama. S druge strane, financijski rashodi značajno su smanjeni tijekom promatranog razdoblja, s postotkom koji pada s 0.56 % u 2020. na samo 0.15 % u 2022. godini. To može sugerirati poboljšanje u upravljanju financijama, smanjenje zaduženosti ili efikasnije korištenje financijskih instrumenata. Amortizacija, iako važna stavka u poslovanju, zadržava relativno stabilan udio u ukupnim rashodima, oscilirajući između 8.67 % (2021) i 8.75 % (2022). Ovo može ukazivati na dosljednost u politici amortizacije ili na konzistentnost u održavanju kapitalne imovine. Ostali troškovi, iako su podložni fluktuacijama, zadržavaju značajan udio u ukupnim rashodima, s postotkom od 16.89 % u 2020., 16.62 % u 2021. i 15.09 % u 2022. godini. Ovo može sugerirati potrebu za pažljivim upravljanjem različitim operativnim troškovima kako bi se održala profitabilnost poslovanja. Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine pokazuje blagu fluktuaciju, zauzimajući postotke od 3.79 % u 2020., 3.66 % u 2021. i 2.33 % u 2022. godini. Ovo može ukazivati na promjene u vrijednosti kratkotrajne imovine ili na prilagodbe u politici financijskog izvještavanja. Ostali poslovni rashodi bilježe

značajno smanjenje udjela u ukupnim rashodima, s postotkom koji pada s 4.69 % u 2021. na 1.63 % u 2022. godini. To može sugerirati učinkovitost u upravljanju poslovnim operacijama ili smanjenje troškova u određenim područjima poslovanja. Kad je riječ o financijskim prihodima, njihov udio u ukupnim prihodima pokazuje blagi pad tijekom razdoblja analize. U 2020. godini, financijski prihodi čine 1.66 % ukupnih prihoda, dok taj udio opada na 1.24 % u 2021. i na 1.02 % u 2022. godini. Ovo može sugerirati smanjenje aktivnosti povezanih s financijskim transakcijama ili promjene u načinu na koji tvrtka generira prihode iz ovih izvora. Slično tome, financijski rashodi također pokazuju smanjenje udjela u ukupnim rashodima tijekom promatranog razdoblja. Udio financijskih rashoda u ukupnim rashodima opada s 0.56 % u 2020. godini na samo 0.15 % u 2022. godini. Ovo može ukazivati na poboljšanje u upravljanju financijskim rizicima, smanjenje potrebe za zaduživanjem ili efikasnije korištenje financijskih instrumenata za upravljanje tečajnim razlikama. Ukupno gledano, smanjenje udjela financijskih prihoda i rashoda u ukupnim prihodima odnosno rashodima može biti pozitivno za tvrtku, jer može ukazivati na smanjenje financijskih rizika i potencijalno poboljšanje financijske stabilnosti.

Grafikon 17. Vertikalna analiza poslovnih prihoda i rashoda

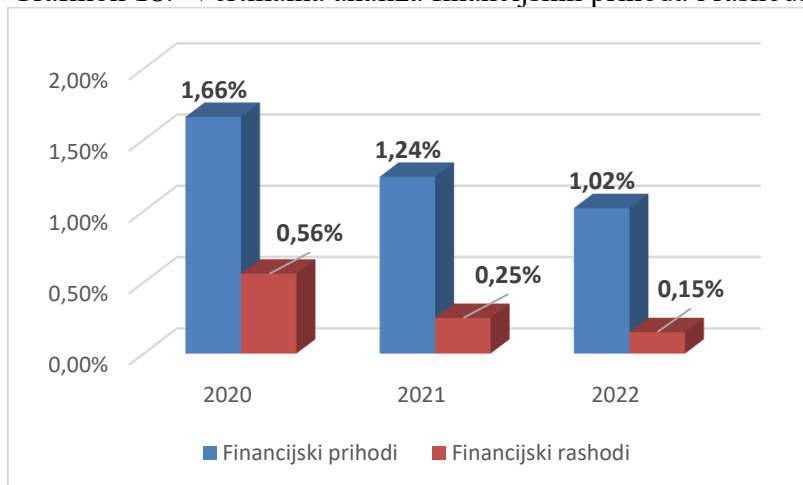

Izvor: Autor

Poslovni prihodi kao postotak ukupnih prihoda tvrtke iznosili su 98.36 % u 2020. godini, porasli su na 98.77 % u 2021. godini, a zatim dodatno na 98.99 % u 2022. godini. To znači da su poslovni prihodi zadržali gotovo konstantan udio u ukupnim prihodima tvrtke tijekom razdoblja. Ovo može ukazivati na stabilnost ili blagi porast poslovnih prihoda u odnosu na druge izvore prihoda tijekom promatranog razdoblja. Poslovni rashodi kao postotak ukupnih rashoda tvrtke iznosili su 98.56 % u 2020. godini, smanjili su se na 94.99 % u 2021. godini, a zatim porasli na 98.10 % u 2022. godini. To ukazuje na promjene u strukturi rashoda tvrtke tijekom razdoblja. Smanjenje udjela poslovnih rashoda u ukupnim rashodima u 2021. godini može biti rezultat učinkovitijeg upravljanja troškovima ili optimizacije poslovnih procesa.

Porast udjela u 2022. godini može se tumačiti kao povećanje poslovnih troškova ili neefikasnosti u poslovanju u toj godini.

Grafikon 18. Vertikalna analiza financijskih prihoda i rashoda

Izvor: Autor

Financijski prihodi kao postotak ukupnih prihoda tvrtke iznosili su 1.66 % u 2020. godini, smanjili su se na 1.24 % u 2021. godini, a zatim dodatno na 1.02 % u 2022. godini. Ovaj trend može ukazivati na smanjenje značaja financijskih prihoda u ukupnim prihodima tvrtke tijekom promatranog razdoblja. To može biti rezultat promjena u strategiji upravljanja financijama ili promjena na tržištu financijskih instrumenata. Financijski rashodi kao postotak ukupnih rashoda tvrtke iznosili su 0.56 % u 2020. godini, smanjili su se na 0.25 % u 2021. godini, a zatim dodatno na 0.15 % u 2022. godini. Ovaj trend ukazuje na smanjenje udjela financijskih rashoda u ukupnim rashodima tvrtke tijekom promatranog razdoblja. To može biti rezultat smanjenja kamatnih stopa ili smanjenja zaduženosti tvrtke, što dovodi do manjih troškova financiranja.

2.3. Analiza izvještaja o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku prikazuje izvore kako je pribavljen novac i na koji način je novac upotrijebljen. Kod priljeva novca znači povećanje obveza i kapitala, te smanjenje nenovčane imovine, dok kod odljeva smanjuje se obveza i kapital, a povećava se nenovčana imovina. (Perčević i Mićin, 2016) U izvještaju o novčanom toku postoje dvije metode koje se koriste, a to su indirektna i direktna. Poduzeće može doći do informacije koliko je sposobno stvarati

novac iz redovnih odnosno osnovnih aktivnosti. Postoje poslovne, financijske i investicijske aktivnosti poduzeća.

Tablica 5. Horizontalna analiza izvještaja o novčanom toku

Naziv pozicije	2020. godina	2021. godina	2022. godina	2021/2020	2022/2020
1	3	4	5	7	8
1. Dobit prije oporezivanja	217.123	1.390.153	502.392	540.26	131.39
2. Usklađenja (AOP 003 do 010):	2.200.854	2.353.104	2.457.213	6.92	11.65
<i>a) Amortizacija</i>	2.200.854	2.353.104	2.457.213	6.92	11.65
I. Povećanje ili smanjenje novčanih tokova prije promjena u radnom kapitalu (AOP 001+002)	2.417.977	3.743.257	2.959.605	54.81	22.40
3. Promjene u radnom kapitalu (AOP 013 do 016)	2.420.134	368.811	621.019	-84.76	-74.34
<i>a) Povećanje ili smanjenje kratkoročnih obveza</i>	2.057.911	454.190	955.997	-77.93	-53.55
<i>b) Povećanje ili smanjenje kratkotrajnih potraživanja</i>	286.287	-148.938	-341.582	-152.02	-219.31
<i>c) Povećanje ili smanjenje zaliha</i>	68.753	-171.229	4.732	-349.05	-93.12
<i>d) Ostala povećanja ili smanjenja radnog kapitala</i>	7.183	234.788	1.872	3168.66	-73.93
II. Novac iz poslovanja (AOP 011+012)	4.838.111	4.112.068	3.580.624	-15.01	-25.99
4. Novčani izdaci za kamate					
5. Plaćeni porez na dobit	-109.174	-396.675	-82.582	-263.34	24.36
A) NETO NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI (AOP 017 do 019)	4.728.937	3.715.393	3.498.042	-21.43	-26.03
6. Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti			1.905.676	/	/
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti (AOP 021 do 026)	0	0	1.905.676	/	/
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	-2.395.059	-2.652.381	-7.414.414	-10.74	-209.45
2. Novčani izdaci za stjecanje financijskih instrumenata			-5.508.465	/	/
5. Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	-143.343	-216.998	/	-51.38	
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti (AOP 028 do 032)	-2.538.402	-2.869.379	-7.414.414	-13.04	-192.09
B) NETO NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI (AOP 027+033)	2.538.402	-2.869.379	-5.508.465	-213.04	-317.01
2. Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	997.405	1.113.947	1.014.598	11.68	1.72
3. Novčani primici od glavnice kredita, pozajmica i drugih posudbi	1.132	700	120	-38.16	89.40
V. Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti (AOP 035 do 038)	998.537	1.114.647	1.014.716	11.63	1.62
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita, pozajmica i drugih posudbi i dužničkih financijskih instrumenata	-1.202.734	-985.501	-1.014.676	18.06	15.64
5. Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti	-2.015	-3.360	-11.945	-66.75	-492.80
VI. Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti (AOP 040 do 044)	-1.204.749	-988.861	-1.026.621	17.92	14.79

C) NETO NOVČANI TOKOVI OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI (AOP 039+045)	206.212	125.786	-11.903	-39.00	-105.77
D) NETO POVEĆANJE ILI SMANJENJE NOVČANIH TOKOVA (AOP 020+034+046+047)	1.984.323	971.800	-2.022.326	-51.03	-201.92
E) NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA	3.228.285	5.212.608	6.184.406	61.47	91.57
F) NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA (AOP 048+049)	5.212.608	6.184.408	4.162.082	18.64	-20.15

Izvor: Prilagođeno prema: <https://komunalac-bj.hr>:

U 2021. godini, dobit prije oporezivanja je smanjena za 75.10 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini dodatno smanjena za 75.76 % u odnosu na 2020. godinu. To ukazuje na značajno smanjenje profitabilnosti tvrtke tijekom analiziranog razdoblja. U kategoriji usklađenja i amortizacije, postotak je porastao za 68.21 % u 2021. i 68.79 % u 2022. u odnosu na 2020. godinu. To može značiti povećanje izdataka za amortizaciju i druge usklađene stavke u poslovanju tvrtke tijekom analiziranog razdoblja. Povećanje ili smanjenje novčanih tokova prije promjena u radnom kapitalu, u 2021. godini, ovaj se iznos smanjio za 91.84 % u odnosu na 2020. godinu, a u 2022. godini dodatno za 94.89 %. To ukazuje na smanjenje novčanih tokova prije promjena u radnom kapitalu tijekom analiziranog razdoblja. U 2021. godini, promjene u radnom kapitalu su se smanjile za 144.51 % u odnosu na 2020. godinu, dok su se u 2022. godini dodatno smanjile za 122.41 %. To ukazuje na kontinuirano smanjenje promjena u radnom kapitalu tijekom analiziranog razdoblja. Nadalje, u 2021. godini, postotak smanjenja kratkoročnih obveza bio je 192.82 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini smanjenje iznosilo 68.66 %. To ukazuje na značajno smanjenje kratkoročnih obveza u obje godine u odnosu na baznu godinu, što može biti rezultat poboljšane likvidnosti ili smanjenja obveznih plaćanja. Povećanje ili smanjenje kratkotrajnih potraživanja, u 2021. godini iznosio je 298.46 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini smanjenje iznosilo 144.16 %. To ukazuje na značajno smanjenje kratkotrajnih potraživanja u obje godine, što može biti rezultat efikasnije naplate ili promjena u politici kreditiranja. U 2021. godini, postotak smanjenja zaliha iznosio je 119.07 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini smanjenje iznosilo 73.25 %. To ukazuje na smanjenje zaliha u obje godine, što može biti rezultat boljeg upravljanja zalihama ili promjena u proizvodnim procesima. U 2021. godini, postotak povećanja ostalih stavki radnog kapitala iznosio je 5164.74 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini smanjenje iznosilo 124.02 %. To ukazuje na značajno fluktuiranje ostalih stavki radnog kapitala tijekom analiziranog razdoblja. U 2021. godini, postotak smanjenja novca iz poslovanja iznosio je 124.43 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini smanjenje iznosilo 142.26 %. To

ukazuje na značajno smanjenje novčanih tokova iz poslovanja tijekom analiziranog razdoblja, što može biti posljedica smanjenja operativne profitabilnosti ili povećanih troškova. Osim toga, u 2021. godini, postotak promjene neto novčanih tokova od poslovnih aktivnosti iznosio je -55.73 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini postotak promjene bio -21.17 %. To ukazuje na smanjenje neto novčanih tokova od poslovnih aktivnosti tijekom analiziranog razdoblja. U kategoriji neto novčani tokovi od investicijskih aktivnosti, u 2021. godini postotak promjene neto novčanih tokova od investicijskih aktivnosti iznosio je -451.59 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini postotak promjene bio -49.71 %. To ukazuje na značajno smanjenje neto novčanih tokova od investicijskih aktivnosti tijekom analiziranog razdoblja. Nadalje, u 2021. godini, postotak promjene novčanih primitaka od izdavanja financijskih instrumenata iznosio je 95.19 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini postotak promjene bio -85.29 %. To ukazuje na promjene u financijskim aktivnostima tvrtke tijekom analiziranog razdoblja. Također, u 2021. godini, postotak promjene novčanih primitaka od kredita i drugih posudbi iznosio je -332.49% u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini postotak promjene bio 233.28 %. To ukazuje na značajne promjene u prihodima od kredita i posudbi tijekom analiziranog razdoblja. U 2021. godini, postotak promjene neto novčanih tokova od financijskih aktivnosti iznosio je -80.83 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini postotak promjene bio -614.59 %. To ukazuje na značajno smanjenje neto novčanih tokova od financijskih aktivnosti tijekom analiziranog razdoblja. Nadalje, u 2021. godini, postotak promjene neto novčanih tokova iznosio je -70.84 % u odnosu na 2020. godinu, dok je u 2022. godini postotak promjene bio -219.90 %. To ukazuje na smanjenje neto novčanih tokova tijekom analiziranog razdoblja. Novac i novčanih ekvivalenti na kraju razdoblja, predstavljaju novčane ekvivalente na početku i kraju razdoblja. Promjena ovih iznosa može biti rezultat neto povećanja ili smanjenja novčanih tokova i drugih financijskih aktivnosti tijekom analiziranog razdoblja. U 2021. godini došlo je do povećanja iznosa za 18.64 % u odnosu na 2020. godinu, no 2022. godina bilježi pad od 20.15 % u odnosu na 2020. godinu. To znači da je tvrtka na kraju analiziranog razdoblja imala manje novca i novčanih ekvivalenata u usporedbi s početkom razdoblja. Ova promjena može biti rezultat različitih faktora, uključujući troškove poslovanja, investicije ili otplatu dugova, te je važna za procjenu likvidnosti i financijskog položaja tvrtke.

3. ANALIZA TEMELJEM FINANCIJSKIH POKAZATELJA

Analiza temeljem financijskih pokazatelja ključna je metoda za procjenu financijskog zdravlja i performansi tvrtke. (Vukoja, 2018) Koristeći financijske izvještaje ova analiza pruža uvid u različite aspekte poslovanja.

3.1. Pokazatelji likvidnosti i financijske stabilnosti tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar

Likvidnost je sposobnost tvrtke da podmiri svoje kratkoročne obveze koristeći svoja likvidna sredstva, poput gotovine ili sredstava koja se brzo mogu pretvoriti u gotovinu. Pokazatelji likvidnosti pružaju uvid u tu sposobnost i omogućuju procjenu financijske stabilnosti tvrtke.

Tablica 6. Pokazatelji likvidnosti i financijske stabilnosti

Pokazatelj	2020	2021	2022
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,78	0,87	0,52
Koeficijent ubrzane likvidnosti	1,65	1,70	1,29
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,74	1,81	1,39
Koeficijent financijske stabilnosti	0,94	0,92	1,05

Izvor: Prilagođeno prema: <https://komunalac-bj.hr>

Koeficijent trenutne likvidnosti ispod 1 sugerira da tvrtka možda ima problema s podmirivanjem kratkoročnih obveza samo iz trenutnih sredstava. Izračunava se omjerom tekućih sredstava i tekućih obveza. U ovom slučaju, tvrtka može biti prisiljena koristiti dugoročne resurse ili tražiti dodatni kapital kako bi ispunila svoje obveze. U 2020. godini, koeficijent trenutne likvidnosti iznosi 0,78, što ukazuje na potencijalne probleme s likvidnošću. Međutim, taj se broj poboljšava u sljedećim godinama, dosežući 0,87 u 2021. godini, ali ponovno opada na 0,52 u 2022. godini, što može biti znak za zabrinutost. Koeficijent ubrzane likvidnosti iznad 1 ukazuje na to da tvrtka može podmiriti svoje kratkoročne obveze koristeći svoja trenutna sredstva bez uzimanja u obzir zaliha. Izračunava se oduzimanjem zaliha od tekućih sredstava te potom dijeljenjem s tekućim obvezama. U 2020. i 2021. godini, koeficijent ubrzane likvidnosti iznad 1.5 sugerira da tvrtka ima značajne rezerve za podmirenje kratkoročnih obveza. Međutim, u 2022. godini taj se pokazatelj smanjuje na 1.29, što može ukazivati na smanjenu likvidnost. Koeficijent tekuće likvidnosti iznad 1 ukazuje na to da tvrtka ima dovoljno likvidnih sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza, uključujući i zalihe. Koeficijent tekuće likvidnosti izračunava se oduzimanjem zaliha od tekućih sredstava i potom

dijeljenjem s tekućim obvezama. Slično koeficijentu trenutne likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti opada s 1.74 u 2020. na 1.39 u 2022. godini, što ukazuje na moguće probleme s likvidnošću. Kad je riječ o koeficijentu financijske stabilnosti, koeficijent iznad 1 ukazuje na to da tvrtka ima dovoljno sredstava za pokrivanje svojih kratkoročnih obveza bez obzira na dugoročne obveze. Izračunava se omjerom ukupne imovine i ukupnih obveza. Stabilan ili rastući koeficijent financijske stabilnosti može ukazivati na financijsku sigurnost tvrtke. U ovom slučaju, koeficijent stabilnosti financija raste s 0.94 u 2020. na 1.05 u 2022. godini, što sugerira poboljšanje financijske stabilnosti.

3.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti su financijski pokazatelji koji pružaju uvid u omjer između vlastitih i vanjskih izvora financiranja te omjer između obveza i kapitala. Oni pomažu analitičarima i investitorima da procijene financijsku stabilnost i sposobnost tvrtke da upravlja svojim dugovima.

Tablica 7. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelj	2020	2021	2022
Koeficijent zaduženosti	0,22	0,20	0,18
Koeficijent vlastitog financiranja	0,71	0,73	0,71
Koeficijent financiranja	0,31	0,27	0,26
Faktor zaduženosti (broj godina)	4,30	3,80	3,61
Stupanj pokrića dugotrajne imovine vlastitim izvorima	97,52	103,21	93,23
Stupanj pokrića dugotrajne imovine dugoročnim izvorima	106,35	108,87	95,37

Izvor: Autor, prema podacima preuzetim Prilagođeno prema: <https://komunalac-bj.hr/>

Koeficijent zaduženosti pokazuje omjer ukupnih obveza i ukupne imovine tvrtke. Opadanje koeficijenta zaduženosti s vremenom (0,22 u 2020., 0,20 u 2021. i 0,18 u 2022.) ukazuje na smanjenje udjela obveza u ukupnoj imovini tvrtke. To može značiti da tvrtka ima manje dugova u odnosu na svoju imovinu, što može biti pozitivno za njezinu financijsku stabilnost. Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje udio vlastitih sredstava u ukupnim sredstvima tvrtke. Stabilnost ovog pokazatelja (0,71 u 2020., 0,73 u 2021. i 0,71 u 2022.) može ukazivati na to da tvrtka relativno stabilno koristi vlastite izvore financiranja. Koeficijent financiranja mjeri udio vanjskih izvora financiranja u ukupnim sredstvima tvrtke. Smanjenje ovog koeficijenta (0,31 u 2020., 0,27 u 2021. i 0,26 u 2022.) sugerira da tvrtka sve manje koristi

vanjske izvore financiranja i više se oslanja na vlastite izvore ili prihode. Faktor zaduženosti mjeri koliko godina tvrtka treba da vrati svoje ukupne obveze temeljem trenutne razine dobiti. Smanjenje faktora zaduženosti s vremenom (4,30 u 2020., 3,80 u 2021. i 3,61 u 2022.) sugerira da tvrtka brže može otplaćivati svoje dugove temeljem trenutne razine dobiti. Stupanj pokrića dugotrajne imovine vlastitim izvorima ukazuje koliko puta vlastiti izvori pokrivaju dugoročnu imovinu tvrtke. Iako se ovaj pokazatelj može mijenjati, relativno stabilni rezultati (97,52 u 2020., 103,21 u 2021. i 93,23 u 2022.) mogu ukazivati na to da tvrtka ima adekvatan kapital za pokriće svoje dugoročne imovine. Stupanj pokrića dugotrajne imovine dugoročnim izvorima mjeri koliko puta dugoročni izvori pokrivaju dugotrajnu imovinu tvrtke. Stabilnost ovog pokazatelja (106,35 u 2020., 108,87 u 2021. i 95,37 u 2022.) može ukazati na to da tvrtka uspješno koristi dugoročne izvore financiranja za pokriće svoje dugoročne imovine.

3.3. Pokazatelji aktivnosti tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar

Pokazatelji aktivnosti, također poznati kao pokazatelji učinkovitosti ili pokazatelji obrtaja, pružaju uvid u učinkovitost s kojom tvrtka koristi svoje resurse kako bi generirala prihode. Oni mjere različite aspekte aktivnosti unutar tvrtke, poput rotacije zaliha, naplate potraživanja i upravljanja dugovanjima.

Tablica 8. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelj	2020	2021	2022
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,57	0,64	0,59
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	2,15	2,21	2,55
Vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja, u danima (samo za tekuću godinu)	85,62	76,62	80,63
Vrijeme naplate potraživanja od kupaca, u danima (samo za tekuću godinu)	88,65	78,93	85,82
Dani plaćanja dobavljačima	47,91	42,68	58,27

Izvor: Prilagođeno prema: <https://komunalac-bj.hr>:

Koeficijent obrtaja ukupne imovine mjeri koliko puta tvrtka pretvara svoju ukupnu imovinu u prihode tijekom određenog razdoblja. Niži koeficijent može ukazivati na manju učinkovitost u korištenju imovine za generiranje prihoda. Izračunava se omjerom ukupnih prihoda i ukupne imovine. Pokazuje se blagi porast u 2021. godini, što ukazuje na poboljšanje učinkovitosti u korištenju ukupne imovine za generiranje prihoda. Međutim, u 2022. godini, ovaj koeficijent se smanjuje, što može ukazivati na manje efikasno korištenje imovine za generiranje prihoda u

usporedbi s prethodnom godinom. Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine mjeri koliko puta tvrtka pretvara svoju kratkotrajnu imovinu u prihode tijekom određenog razdoblja. Viši koeficijent može ukazivati na brže okretanje kratkotrajne imovine u prihode. Izračunava se omjerom ukupnih prihoda i prosječne kratkotrajne imovine. Vidljiv je blagi rast ovog koeficijenta tijekom razdoblja. To ukazuje na poboljšanje u brzini kojom tvrtka pretvara svoju kratkotrajnu imovinu u prihode. Povećanje ovog koeficijenta može ukazivati na poboljšanu likvidnost i operativnu učinkovitost. Vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja predstavlja prosječno vrijeme koje tvrtka treba da naplati svoja kratkotrajna potraživanja od kupaca, izraženo u danima. Niža vrijednost obično ukazuje na kraće razdoblje naplate, što može biti povoljno za likvidnost tvrtke. Vidljivo je smanjenje vremena naplate kratkotrajnih potraživanja od kupaca u 2021. godini, što je pozitivno za likvidnost tvrtke. Međutim, u 2022. godini, vrijeme naplate se blago povećava, ali ostaje ispod razine iz 2020. godine. Vrijeme naplate potraživanja od kupaca predstavlja prosječno vrijeme koje tvrtka treba da naplati svoja potraživanja od kupaca, izraženo u danima. Niža vrijednost ukazuje na bržu naplatu potraživanja, što može poboljšati likvidnost i financijsku stabilnost tvrtke. Slično kao i kod vrijednosti za naplatu kratkotrajnih potraživanja, vidljivo je smanjenje vremena naplate u 2021. godini, ali se u 2022. godini pokazuje blagi porast. Unatoč tome, vrijeme naplate ostaje ispod razine iz 2020. godine. Dani plaćanja dobavljačima predstavlja prosječno vrijeme koje tvrtka treba da plati svoje obveze prema dobavljačima, izraženo u danima. Niža vrijednost može ukazivati na kraće razdoblje plaćanja, što može poboljšati likvidnost i odnos s dobavljačima. U 2021. godini, tvrtka je skratila vrijeme plaćanja dobavljačima, što može ukazivati na poboljšanu likvidnost i bolje upravljanje obrtnim kapitalom. Međutim, u 2022. godini, vrijeme plaćanja se značajno povećava, što može ukazivati na promjenu u politici plaćanja tvrtke ili na povećanje financijskog opterećenja.

3.4. Pokazatelji uspješnosti poslovanja tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar

Pokazatelj	2020	2021	2022
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	100,88%	105,13%	101,79%
Ekonomičnost redovnog poslovanja	99,77%	104,10%	100,90%
Rentabilnost prometa bruto	0,87%	4,88%	1,76%
Rentabilnost prometa neto	0,43%	3,48%	1,47%
Rentabilnost ukupne imovine – bruto	0,50%	3,10%	1,04%
Rentabilnost ukupne imovine - neto (ROA)	0,25%	2,21%	0,87%
Rentabilnost vlastitog kapitala (ROE)	0,35%	3,02%	1,22%

EBIT marža (Earning Before Interest And Tax)	-0,23	3,94	0,89
EBITDA marža (Earning Before Interest, Tax, Depreciation And Amortization)	8,73	12,29	9,57
EBIT	-7.452 €	147.102 €	33.402 €
EBITDA	284.651 €	€ 459.412 €	359.531 €
Novostvorena vrijednost	1.998.865 €	2.227.992 €	2.270.021 €

Izvor: Prilagođeno prema: <https://komunalac-bj.hr/>

Ekonomičnost ukupnog poslovanja pokazuje relativnu stabilnost ili blagi porast tijekom razdoblja. To sugerira da tvrtka održava ili poboljšava svoju sposobnost generiranja prihoda i upravljanja troškovima u isto vrijeme. Ekonomičnost redovnog poslovanja, slično kao i kod ukupne ekonomičnosti poslovanja, i ovaj pokazatelj pokazuje relativnu stabilnost ili blagi porast tijekom razdoblja. To ukazuje na to da tvrtka održava ili poboljšava profitabilnost iz svakodnevnih operacija. Rentabilnost prometa bruto pokazuje značajan skok između 2020. i 2021. godine, ali se smanjuje u 2022. godini. Ovo može ukazivati na promjene u strukturi troškova ili prihoda. Rentabilnost prometa neto, slično kao i rentabilnost prometa bruto, rentabilnost prometa neto također pokazuje značajan porast između 2020. i 2021. godine, ali se smanjuje u 2022. godini. Rentabilnost ukupne imovine – bruto pokazuje sličan uzorak kao i prethodna dva, s porastom između 2020. i 2021. godine, ali smanjenjem u 2022. godini. Rentabilnost ukupne imovine - neto (ROA) pokazuje sličan uzorak kao i prethodni pokazatelji, s porastom između 2020. i 2021. godine, ali smanjenjem u 2022. godini. Rentabilnost vlastitog kapitala (ROE) slijedi sličan uzorak kao i ostali pokazatelji, s porastom između 2020. i 2021. godine, ali smanjenjem u 2022. godini. EBIT marža (Earning Before Interest And Tax) pokazuje značajan rast između 2020. i 2021. godine, ali se smanjuje u 2022. godini. EBITDA marža (Earning Before Interest, Tax, Depreciation And Amortization) bilježi sličan uzorak kao i EBIT marža, s rastom između 2020. i 2021. godine, ali smanjenjem u 2022. godini. EBIT i EBITDA pokazuju značajne fluktuacije u vrijednostima tijekom razdoblja, što može biti rezultat promjena u prihodima, troškovima ili amortizaciji. Novostvorena vrijednost pokazuje blagi porast tijekom razdoblja, što može ukazivati na rastuću sposobnost tvrtke da generira vrijednost.

3.5. Pokazatelji po zaposlenom u tvrtki Komunalac d.o.o. Bjelovar

Tablica 9. Pokazatelji po zaposlenom

Pokazatelj	2020	2021	2022
Ukupni prihodi po zaposlenom	26.951 €	30.033 €	29.196 €
Poslovni prihodi po zaposlenom	26.504 €	29.661 €	28.897 €
Ukupni rashodi po zaposlenom	26.717 €	28.569 €	28.683 €
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposleniku	632 €	638 €	678 €
Prosječna mjesečna bruto 1 plaća po zaposlenom	810 €	814 €	871 €
Prosječna mjesečna bruto 2 plaća po zaposlenom	944 €	948 €	1.012 €
Dobit ili gubitak razdoblja po zaposlenom	116 €	1.046 €	€ 429 €
Imovina po zaposlenom	46.935 €	47.249 €	49.145 €
Novostvorena vrijednost po zaposlenom	16.251 €	17.682 €	17.462 €

Izvor: Prilagođeno prema: <https://komunalac-bj.hr/>

Ukupni prihodi po zaposlenom bilježe porast između 2020. i 2021. godine, ali se smanjuju u 2022. godini. Ovo može biti posljedica promjena u prihodima tvrtke ili broju zaposlenih. Slično kao i ukupni prihodi, poslovni prihodi po zaposlenom bilježe porast između 2020. i 2021. godine, ali se smanjuju u 2022. godini. Ukupni rashodi po zaposlenom su uglavnom stabilni ili blago rastu tijekom razdoblja. To može ukazivati na to da su troškovi poslovanja relativno stabilni unatoč promjenama u prihodima. Prosječna mjesečna neto plaća po zaposleniku bilježi blagi rast tijekom razdoblja, što može odražavati povećanje plaća ili promjene u strukturi zaposlenika. Prosječna mjesečna bruto 1 plaća po zaposlenom također bilježi blagi rast tijekom razdoblja, što može biti rezultat povećanja plaća ili promjena u strukturi zaposlenika. Slično kao i prethodni pokazatelji, prosječna mjesečna bruto 2 plaća po zaposlenom bilježi blagi rast tijekom razdoblja. Ovo može biti posljedica povećanja plaća ili promjena u strukturi zaposlenika.

4. PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE POSLOVANJE

Temeljem analize financijskih podataka tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar, predlažu se sljedeće preporuke za poboljšanje poslovanja:

1. Optimizacija upravljanja novčanim tokovima

- Poboljšati planiranje i praćenje novčanih tokova: Izraditi detaljnije projekcije novčanih tokova kako bi se bolje upravljalo likvidnošću i osiguralo pravovremeno podmirenje obveza.
- Implementirati sustav za bržu naplatu potraživanja: Skraćivanjem vremena naplate od kupaca može se poboljšati likvidnost tvrtke.
- Efikasnije upravljanje zalihama: Održavati optimalnu razinu zaliha kako bi se smanjili troškovi skladištenja i osigurala raspoloživost proizvoda.

2. Unapređenje profitabilnosti

- Analizirati i smanjiti operativne troškove: Pregledati sve kategorije troškova kako bi se identificirale mogućnosti za smanjenje bez utjecaja na kvalitetu usluge.
- Povećati efikasnost prodaje: Uvođenjem modernih prodajnih i marketinških alata povećati doseg i učinkovitost prodajnog osoblja.
- Diversifikacija prihoda: Razviti nove izvore prihoda kroz proširenje ponude usluga ili ulazak na nova tržišta.

3. Ulaganje u tehnologiju i automatizaciju

- Nastaviti s investicijama u tehnologiju: Modernizacija IT infrastrukture i uvođenje softverskih rješenja za automatizaciju poslovnih procesa može smanjiti operativne troškove i povećati učinkovitost.
- Uvođenje analitičkih alata: Korištenjem analitičkih alata za prikupljanje i analizu podataka može se poboljšati donošenje odluka i prepoznavanje prilika za optimizaciju poslovanja.

4. Poboljšanje upravljanja kapitalom i rezervama

- Optimizacija strukture kapitala: Iskoristiti financijska sredstva efikasnije kako bi se smanjio trošak kapitala i povećala ukupna vrijednost za dioničare.
- Izrada strategije za dugoročna ulaganja: Ulaganja u dugotrajnu imovinu trebaju biti usklađena s dugoročnim ciljevima tvrtke i povratom na investicije.

5. Jačanje financijske stabilnosti

- Kontinuirano praćenje financijskih pokazatelja: Redovito pratiti ključne financijske pokazatelje kako bi se brzo identificirale i adresirale potencijalne probleme.
- Razviti strategiju za smanjenje dugoročnih obveza: Održavati balans između kratkoročnih i dugoročnih obveza kako bi se osigurala financijska fleksibilnost.

6. Povećanje transparentnosti i komunikacije

- Unaprijediti izvještavanje i komunikaciju unutar tvrtke: Osigurati da svi zaposlenici imaju pristup relevantnim informacijama i razumiju poslovne ciljeve i strategije.
- Osnažiti timski rad i suradnju: Potaknuti međusobnu suradnju između različitih odjela kako bi se postigli sinergijski učinci i poboljšala ukupna učinkovitost.

ZAKLJUČAK

U ovom radu analizirali su se financijski podaci tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar, uključujući horizontalnu i vertikalnu analizu bilance, računa dobiti i gubitka te izvještaja o novčanom toku, kao i analizu temeljem financijskih pokazatelja. Horizontalna analiza otkriva ključne trendove u poslovanju tvrtke. Dugotrajna imovina bilježi stabilan rast, što ukazuje na kontinuirane investicije u dugoročne resurse tvrtke poput nekretnina i opreme. Materijalna imovina također raste, signalizirajući ulaganja u proizvodne kapacitete, dok kratkotrajna imovina pokazuje oscilacije, što može biti rezultat promjena u upravljanju likvidnošću.

S druge strane, analiza pasive pokazuje stabilan rast kapitala i rezervi, što upućuje na jačanje financijske pozicije tvrtke. Dugoročne obveze padaju, dok kratkoročne obveze rastu, što može ukazivati na potrebu za kratkoročnim financiranjem. Analiza računa dobiti i gubitka otkriva rast poslovnih prihoda i rashoda, uz značajan rast dobiti prije oporezivanja, što ukazuje na poboljšanje profitabilnosti tvrtke. Financijski prihodi i rashodi smanjuju svoj udio u ukupnim prihodima i rashodima, što može biti pozitivno za financijsku stabilnost.

Horizontalna analiza izvještaja o novčanom toku za razdoblje od 2020. do 2022. godine pokazuje smanjenje profitabilnosti, rezultat dramatičnog pada dobiti prije oporezivanja. Povećani izdaci u usklađenju i amortizaciji također su zabilježeni. Novčani tokovi prije promjena u radnom kapitalu pokazuju kontinuirani pad, dok smanjenje kratkoročnih obveza i potraživanja ukazuje na bolje upravljanje financijskim resursima. Međutim, smanjenje novčanih tokova iz poslovanja i neto novčanih tokova od poslovnih aktivnosti ukazuje na operativne izazove. Smanjenje neto novčanih tokova od investicijskih aktivnosti sugerira smanjenu aktivnost u području investicija, što može imati dugoročne posljedice na rast i razvoj tvrtke.

Analiza financijskih pokazatelja otkriva varijacije u likvidnosti tijekom godina, s poboljšanjima u 2021., ali opadanjem u 2022. Stabilnost tvrtke, procijenjena kroz koeficijente financijske stabilnosti, pokazuje pozitivan trend, što sugerira dovoljna sredstva za podmirenje obveza. Učinkovitost poslovanja pokazuje relativnu stabilnost ili blagi porast, dok rentabilnost varira, s porastom u 2021., ali smanjenjem u 2022. Na temelju analize, tvrtka pokazuje pozitivne trendove rasta i razvoja, ali i izazove u upravljanju operativnim i financijskim resursima. Ukupno gledano, financijska stabilnost tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar nije jednoznačna. Dok neki pokazatelji ukazuju na rast i razvoj, drugi upućuju na izazove.

LITERATURA

1. Bolfek, B., Stanić, M. i Knežević, S. (2012.) Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues*. 25 (1): 146-167.
2. Grad Bjelovar – Poslovno i financijsko izvješće uprave društva Komunalac d.o.o. Bjelovar. Preuzeto sa: <https://www.bjelovar.hr/wp-content/uploads/2018/07/02-Izvjesce-o-radu-i-financijskom-poslovanju-Komunalca-doo-Bjelovar-za-2017-godinu.pdf>
3. Komunalac Bjelovar d.o.o. - <https://komunalac-bj.hr/>
4. Komunalac Bjelovar d.o.o. – poslovna i financijska izvješća. Preuzeto sa: <https://komunalac-bj.hr/propisi/komunalne-usluge/poslovna-i-financijska-izvje%C5%A1%C4%87a>
5. Perčević, H. i Mićin, M. (2016.) Utvrđivanje odnosa između uspješnosti poslovanja i slobodnog novčanog toka. *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*. (posebno izdanje): 224-241.
6. Trstenjak, N. i Altaras Penda, I. (2018.) Restrukturiranje i sanacija poduzeća u uvjetima financijske krize. *Zbornik sveučilišta Libertas*. 3 (3): 169-193.
7. Vukoja, B. (2018.) Analiza financijskih pokazatelja i odlučivanje u poduzeću. *Tranzicija*. 20 (41): 105-115.
8. Žager, K., Žager L. (2000.) Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb

POPIS ILUSTRACIJA

POPIS TABLICA

Tablica 1. Bilanca tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar za 2021. i 2022. godinu	3
Tablica 2. Vertikalna analiza bilance tvrtke Komunalac d.o.o. Bjelovar.....	11
Tablica 3. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka.....	20
Tablica 4. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka.....	23
Tablica 5. Horizontalna analiza izvještaja o novčanom toku.....	27
Tablica 6. Pokazatelji likvidnosti i financijske stabilnosti.....	30
Tablica 7. Pokazatelji zaduženosti	31
Tablica 8. Pokazatelji aktivnosti	32
Tablica 9. Pokazatelji po zaposlenom	35

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Horizontalna analiza aktive.....	6
Grafikon 2. Horizontalna analiza dugotrajne imovine	7
Grafikon 3. Horizontalna analiza kratkotrajne imovine.....	8
Grafikon 4. Horizontalna analiza pasive	9
Grafikon 5. Horizontalna analiza kratkoročnih obveza	9
Grafikon 6. Horizontalna analiza dugoročnih obveza.....	10
Grafikon 7. Vertikalna analiza aktive.....	14
Grafikon 8. Vertikalna analiza dugotrajne imovine	14
Grafikon 9. Vertikalna analiza kratkotrajne imovine.....	15
Grafikon 10. Vertikalna analiza pasive	16
Grafikon 11. Vertikalna analiza kapitala i rezervi	17
Grafikon 12. Vertikalna analiza dugoročnih obveza.....	18
Grafikon 13. Vertikalna analiza kratkoročnih obveza.....	18
Grafikon 14. Horizontalna analiza poslovnih prihoda i rashoda.....	21
Grafikon 15. Horizontalna analiza financijskih prihoda i rashoda.....	21
Grafikon 16. Horizontalna analiza ukupnih prihoda i rashoda	22
Grafikon 17. Vertikalna analiza poslovnih prihoda i rashoda.....	25
Grafikon 18. Vertikalna analiza financijskih prihoda i rashoda.....	26

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, **Matea Majetić**, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog/diplomskog rada pod naslovom:

Osnovni pokazatelji analize financijskih izvještaja,

te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 23.09.2024.

Potpis studenta

A handwritten signature in blue ink, reading "Majetić", is written over a horizontal line.